

Szomoró Dezső

Magdus*

(színmű három felvonásban)

SZEMÉLYEK:

Özv. Palmerné
Palmer Rudolf
Magdus
Táfler dr.
Gizi
Angyal Döme
Mária
Selmeczy István
Pincér

ELSŐ FELVONÁS

(Palmeréknél az ebédlő. Középtűt, bal-felől, nagy kerek asztal. Az asztal mögött, a háttérben, tálaló. Abrosz, edény, evőeszköz, minden el van készítve a tálalón. Telefon a tálaló egy sarkában. Jobbfelől, a fal mentén, egy pianínó, nyitva, a Walkür zongorakivonatával. A pianínó mellett egy karosszék. Egy kisebb ajtó jobbfelől, ami félig nyitva van. Balról, a szoba sarkában, egy ablak. Egy kisebb ajtó is van balfelől. Ez a Magdus szobájába vezet.

A háttérben, balról, egy üvegajtó az előszobába nyílik. Az előszoba hátsó falában a lakásajtó.

Este van. Palmerné ül az asztal előtt, magában. Az asztalon egy vázában krizantém.

Egy perc. És rögtön Mária megjelenik a kis ajtóban jobbfelől)

MÁRIA: *(nagyon élénk, nagyon vidám)* Teruskám, hát én megvagyok... kész vagyok... mindent szépen elrendeztem – ott van a konyhában az asztalon, a nagy üvegtálon minden... most megyek,

szaladok, veszem a kabátom... mingyárt itthon lesznek a gyermekeid a színházból – az a drága Rudi... az a Magdus... a mignonokat egy külön tálra tettem... Hány óra? Mingyárt tíz óra!... Gyönyörű az a felvágott... festeni lehetne... majd meglátod... itt van a számla is, angyalom... félkiló sonka, nyelv, rostbif, parizer, borjúcomb, szalámi, sült jérce is van... libamájpástétom is van – egy kis heringsaláta is... ezt most már csak be kell hozni, majd ha leültök vacsorázni... négy üveg sör is van... a fekete-kávét is megfőztem, majd csak fel kell melegíteni...

PALMERNÉ: Nem sok az, mondd csak Mária, amit hoztál?

MÁRIA: Pontosan azt hoztam, amit Rudi mondott... Még fel is írta, hogy mit hozzak... Sok? Hányan lesztek hozzá? Négyen? Nem? Te, Magdus, Rudi –

PALMERNÉ: Gizi –

MÁRIA: A Táfler bácsi unokája... igen. Mondta Rudi, az is itt lesz...

PALMERNÉ: Még egy vendéget hoz Rudi... egy tanártársát...

MÁRIA: Nohát akkor!... mit akarsz?! Öten vagytok!... ha marad is valami, az se megy kárba... jó lesz reggelire... ez összesen 18 pengő 40 – egy egész nagy tál elsőrendű imbisz, amellet ez mind házi árban van számítva... ezt csak én kapom... hát képzelheted, aki ott vagyok az üzletben...

PALMERNÉ: *(a pénz után)* 18 pengő 40 –

MÁRIA: Hagyjad most... ne is fáradj... nem olyan sürgős... majd Rudi bejön az üzletbe, ha arra jár a Lipót körúton... No jó mulatást... Szaladok... hány óra?... Uramisten! Hova is mentek? Melyik színházba?

Az operába?... Mit játszanak?

PALMERNÉ: A Walkürt.

MÁRIA: Nekem van még jó huszonöt percem a villamoson, amíg hazaérek... magamnak is van vacsorám, amit viszek haza – most jut eszembe... három kis szelet fogas is van egy külön tányéron... azt neked hoztam... azt neked mondta Rudi –

PALMERNÉ: Köszönöm... kedves vagy...

MÁRIA: No, Isten veled... jóéjszaka... Tudod szombat van... jön a barátom... ez az egy napunk van, ez a szombat –

PALMERNÉ: *(rezignált)* No, mulass jól a barátoddal...

MÁRIA: Nem nagyon lelkesítség Teruskám, ahogy te azt mondd... no mindegy!... nem olyan nagy mulatság... ketten megvacsorázunk szépen... egy kicsit még olvasgatunk és aztán –

PALMERNÉ: Aztán?

MÁRIA: Aztán lefekszünk.

PALMERNÉ: Lefeküsztek?

MÁRIA: Hát persze, hogy lefekszünk... hát éppen csak ez a kis öröme, ami van az embernek az életben... Minden héten szombaton, ez a kis öröme...

PALMERNÉ: No Isten veled, Mária.

MÁRIA: Hát nem igaz? Az egész

héten az üzletben vagyok... az orrom, szám, hajam, ruhám, minden... még a ruhám alatt is, nem hinnéd, az csupa zsírszag, sonka, szalámi, amit akarsz – szagold csak... utálok magamat... holott van egy fehér vászonkabátom, ez mégis mind beleeszi magát a bőrömbé... még meg is akarok fürödni... no csókollak... szaladok... holnap reggel feljövök Teruskám, hogy egy kicsit elbeszéljünk... hogy egy kicsit felvidítsalak... Mindig így vagy... így magadban... hát nem szomorú ez?...

PALMERNÉ: Én szeretek így magamban –

MÁRIA: Hát persze, hogy szeretsz... hisz ez a baj... Inkább te is mentél volna velük az operába, Magdussal, Rudi-val, hát nem? Az jól tesz a zene! Az mindenesetre jobb, minthogy itt ülj magadban a szomorú gondolataiddal.

PALMERNÉ: No eredj Mária... még terítenem is kell...

MÁRIA: Sajnálom, hogy nem tudok segíteni... Tíz óra... *(Csengés)* Ki az? Csak nem ők már?...

PALMERNÉ: Jaj, dehogy....

MÁRIA: Szaladok –

PALMERNÉ: Ez biztos az öreg Táfler doktor –

MÁRIA: Maradj csak, kinyitom az ajtót... Hogy te nem tartod itt Györgynét legalább mikor vendégeid vannak... egyszer egy héten... így szombat este...

PALMERNÉ: Györgyné mindent idekészített már... látod...

MÁRIA: Látom... igen... itt van minden... *(Megint a csengés)* Megyek... megyek... *(Már az ajtó-nál)* Jó estét –

PALMERNÉ: Mondom, Táfler doktor... no igaz?... Jó estét, kedves Táfler –

TÁFLER: Jó estét! Jó estét! Nem szól a csengő?

PALMERNÉ: Ó, dehogynem!

TÁFLER: Nem kell a szobalányom? Most mongya, mielőtt

lefekszük... az unokám is itt van maguknál vacsorára –

PALMERNÉ: Sőt maga is Táfler, ha velünk akarna vacsorázni?...

MÁRIA: Van egy egész nagy tál gyönyörű imbisz, amit hoztam –

TÁFLER: Köszönöm, én már vacsoráltam... én nyolckor szoktam – öreg ember vagyok... s amit én vacsorázom!... egy pohár tej és egy kifli... csak éppen ha megengedi, elszívom a szivaromat itten... egy kicsit eldiskurálunk, ha akarja... elszívom a szivaromat... nagyon magányos vagyok odalenn, nagyon magányos... öregember... *(Leül)*

MÁRIA: Hát most igazán szaladok...

TÁFLER: *(Máriához)* Mi újság? Hogy megy az üzlet?

MÁRIA: Ó Istenem –

TÁFLER: Az még megy egy kicsit, egy ilyen csemege-hentes-áru üzlet... Azt még esznek az emberek, egy kis ementálit, papírról –

MÁRIA: Inkább pusztadórit!

TÁFLER: Pusztadóri! Az hazai! Az olcsó! Az nagyon büdös!

MÁRIA: Még jó, ha az van!

TÁFLER: Igaz, igaz... ha nemcsak bűz van, de van egy kis sajt is hozzá... igaz... igaz... No Isten vele.

MÁRIA: Holnap reggel Terus... maradj csak... maradj... *(És el)*

TÁFLER: Egy kicsit eldiskurálunk itten a dolgokról... és minden és – Ez egy kedves nő, ez a Mária, életvidám... Maguk ketten, két nővér, mindegyik egy egész más nő... egészen más... *(Fúj egyet)*

PALMERNÉ: Ha megengedi, teríteni fogok mostan... tíz óra... mingyárt jönni fognak...

TÁFLER: *(a maga gondolatköreiben)* minden ember más és más – mindegyik a maga kis körében, a maga nyomorával... Pfu *(Fúj egyet)* Nagyon magányos vagyok odalenn, nagyon magányos... nekem van itt a házam-

ban hatvan-hetven lakóm... egy egész emberiség – úgy érzem, ettől vagyok ilyen magányos... utálok a lakóimat megvalloim... szívből utálok...

PALMERNÉ: Nem nagyon hízelgő.

TÁFLER: Oh, beszéd! Maga tudja Palmerné... ez nem magukra vonatkozik... Maguk... az egy külön dolog – maguknál én itten szeretek lenni, maguknál... az egy külön dolog... *(Karizék, szivar, jó érzés és fúj egyet)* Pfu... az egy vidám nő, az a Mária... csak úgy árad belőle a sok virsli és heringszag... az egész üzlet... az egy derék fiú az a maga fia, az a Rudi, az egy kitűnő ember... középiskolai tanár... szakember a történelemben... hallom, írt egy könyvet, hallom... ezt mind az unokámtól hallom... írt egy könyvet... Rudi...

„Népvándorlás –

PALMERNÉ: „Népvándorlás kora Magyarországon.”

TÁFLER: Kell ahhoz naivitás, hogy valaki manapság írjon egy ilyen könyvet, „Népvándorlás kora Magyarországon...”

Mondja, ki fogja azt elolvasni?...

PALMERNÉ: Pedig hát kiadója is van Rudinak... szép honoráriumot is kapott Rudi...

TÁFLER: No igen... igen... azt Réczy csinálta meg, Réczy tanár, hogy kiadják ezt a könyvet... ezt tudom... ez nekem páciensem, ez a Réczy... öregember... ezt ő csinálta meg Rudinak, aki neki kedvenc tanítványa volt... ezt ő csinálta s ez inkább csak a kar végett van, hogy Rudit javasolhassa a magántanárságra... ez csak azért van... de még felválni sem fogja senki ezt a könyvet!

PALMERNÉ: Például mingyárt én – én is fel fogom vágni.

TÁFLER: Egy anya! Ehhez anyának kell lenni, hogy felvágja... egy ilyen önfeláldozó, szerető anyának –

PALMERNÉ: No és Magdus is –

TÁFLER: Magdus!... Hát persze... egy ilyen jó testvér... egy ilyen rajongó... egy ilyen... hallom, segít is Rudinak a munkában... hallom... olykor hajnalban, mikor fölnézek ide az ablakra és még világos az ablak... szinte úgy látom őket, ezt a két testvért, úgy munkában, lámpafényben, úgy együtt... ez egy álom, ez a két testvér, ebben a népvándorlásban...

PALMERNÉ: Ez egy álom, igen!

TÁFLER: Magdus... az egy kitűnő nő... az egy komoly nő... az... az egy varázslatos!... azt hajdan, azt elégették volna egy máglyán, ezt a Magdust – ma benn van a minisztériumban Magdus, az dolgozik... az – szeretek itt maguknál néha, nem sokáig... nagyon magányos vagyok odalenn... nagyon magányos... öregember... Pfu!

PALMERNÉ: *(aki terít közben)*

Lássa, kedves Táfler, ha szabad mondanom, talán kár volt abba hagyni a praksisát... ha nincs is rászorulva, – olyan népszerű és híres orvos és az szórakoztatta volna az a sok beteg, aki jön-megy –

TÁFLER: A sok beteg!... ötven évig csináltam ezt – pfu! szórakoztam... az egész régi klientélám az elment egy jobb világba... az már alulról szolgálja az ibolyát... aki maradt egy-kettő, mint ez a Réczy tanár... meg még egy-kettő... csak úgy jön szokásból... babonából... de új beteggel nem kezdek – a régieket legalább túléltem, legalább ez az elégételem megvan... az újak már engem élnének túl, ez ártana a presztízsemnek s a tudományomnak...

PALMERNÉ: Hát lehet... maga ezt jobban tudja...

TÁFLER: Hát persze, hogy jobban tudom... De tudja, mikor az én táblámat levétttem a kapuról, mikor én azt néztem, ahogy

kijön a négy csavar a tábla négy végében ötven év után, ahogy az kijön, – mikor én láttam ezt a táblát a nevemmel, hogy azt leveszik a falról és azt a sárga foltot, ami maradt utána a falban, – mikor én azt láttam, hát tudja, hát nincs az az emléktábla-felavatás, ami fölérte volna a szívemben ezzel a levétellel! Mikor én azt láttam, azt a falat üresen, – ez valami... hát azt nem mondhatom... ez valami olyan exkvizit dolog volt, valami olyan – no, gondoltam, most már aztán vége minden kontaktusnak a mások szívével és veséjével és vizeletével... igaz, hogy ez nem tartott soká, ez az ünnep, ez az álom – mert még aznap este hívtak kedves urához, aki itt magába durrantott egyet.

PALMERNÉ: *(megrendülve)* Oh, Istenem!...

TÁFLER: No mi?... mi?... mi a hiba? mit mondtam? hát egy kicsit diskurálunk... erről már máskor is diskuráltunk!... hát nem? hát mi a hiba?... hát most már két éve, hogy ez történt, hát csak lehet diskurálni?... hát ez most már vége... az ember felejt... az élet megy! megy! megy tovább... hát ez csak egy téma... hát mi a hiba, ha mi itten ketten, két öreg, ha mi itten kedélyesen megbeszéljük a dolgokat, azt a régi dolgot, ami történt a házamban...

PALMERNÉ: *(alig hallhatólag)* Mi a hiba?...

TÁFLER: Majdnem száz éve áll ez a ház a helyén, mert még az apámé volt, képzelheti mi minden történt ebben a házban azalatt a száz év alatt... még itt volt verkli az udvaron, vak koldus, aki énekelt, gitárral, volt vigasság, lakodalom, temetés, volt születés, keresztelő, körülmetélés is – gyakran, még betörés is volt egyszer és tűz a padláson – de öngyilkosság az... ez

volt az első. Beláthatja, hogy mint háziúr is érintve voltam a dologban akkor... a házirend ellen volt – másrészt igaz, ami menti a dolgot, hogy a sors ellen nem lehet tenni.

PALMERNÉ: Maga egy különös ember Táfler doktor... Az ember azt mondaná, ahogy magát hallgatja, ahogy maga beszél, hogy maga soha egy percig nem szevedett az életében.

TÁFLER: Én!?!... én?!... én nem! maga azt tudja! én soha egy percig – pfu! Én elvesztettem a fiamat a háborúban egy haslövessel, a feleségem is meghalt egy évvel utána, a menyem is – nem volt harminc éves!... aki hagyott egy árvát... ezt a Gizit... ezt az unokámat... hát én, én nem... én – pfu... De lássa, éppen azzal, hogy olyan sokat vesztettem, már nem látom olyan súlyosnak a dolgokat... hogy olyan sok lehullott rólam... az egész élet, az tudja, hogy az ember úgy hullajt, mindig csak úgy hullajt... amellet – no lássa... az élet megy tovább, mondom, s viszi magával az embert – lássa... kedves férje itt meghalt ebben a szobában s itt megvan terítve az asztal.

PALMERNÉ: *(épp akkor készült el és leül az asztalhoz)* Igaz. *(Egy perc)* *(S egy bosszú pfu!)*

TÁFLER: Voltaképpen... ez a szegény Palmer mért ölte meg magát? Ezt maga még nem mondta soha... ezt nem tudja senki... ez a szegény Palmer... nem hagyott egy szó írást... egy levelet... no mondja!...

PALMERNÉ: *(egy pillanat után)* Nem hagyott semmit...

TÁFLER: Furcsa... az ilyet az ember megmagyaráz... hogy egy levelet, egy pár kedves sort legalább... nem hagyja az özvegyet, az árvákat, a barátokat a bizonytalanságban, a kombinációban... nincs rosszabb, mint a kombináció... nem igaz? De hi-

szen mikor egyszerűen csak el-utazik az ember, akkor is küld egy kártyát...: p.p.c. hát még, amikor olyan útra megy, ahonnan még senki nem tért soha vissza, ahogy a költő mondja... furcsa... furcsa... most ezt tudnánk... hát nem kellene így kérdezni és törni a fejünket... és tudnánk... ez egy kitűnő ember volt, ez a Palmer, nem is értem, hogy nem szólt és nem mondott semmit... ez egy nagyon becsületes ember volt... talán éppen itt van a nyitja a dolgoknak... hogy ilyen becsületes ember volt... mert manapság csak az lesz öngyilkos, az ilyen becsületes ember... az nem létezik, hogy egy gazember legyen öngyilkos – az nem létezik... De hiszen csak rá kellett nézni erre a Palmerre, valami sugárzott a szeméből, emlékszem... kicsit egzaltált ember, igaz, de valami szent dolog a szemében, ami úgy... úgy sugárzott... valami szent dolog... a... a lélek!

PALMERNÉ: Az igen...

TÁFLER: No lássa... hát nem jobb diskurálni és megbeszélni a dolgokat, semmint úgy tartani ezt a borzasztó súlyt a szívben... úgy tartani, úgy begubózni bánatba és gyászba, mint ahogy ezt maguk teszik, Magdus, Rudi, maguk hárman. Én, lássa, én magával, így esténként, mindig, ha akarja... én szívesen megvitatom a dolgokat... ahogy én azt látom és gondolom a dolgokat... mert én ezen gondolkodtam tudja... és most már van egy tiszta és világos kép előtttem, amennyire az emberileg lehet, hogy valami világos legyen... például, ha valaki a mai napokban... például fölborul egy bank élén, a börzén, valaki, mondjuk, aki benne van a spekulációba, valutákban, pénzekben, devizákban... mondjuk... nem tudom... ha ez lebukik az ilyen ember – hát ez rendben

van, itt nem állok meg, ez egy mindennapi dolog. De tudja, ha az van, hogy valaki dolgozott, hogy munkát adott vagy vállalt, az rendszerint, az megmenekült ebben... ha valaki, mint ez a kitűnő Palmer, sorra egymásután fölépíti a házakat egy fél utcán, – és akkor, hogy ezek mind állnak ezek a házak, négy s öt emelet magasságban és hogy éppen csak az omlik össze, aki ezt kő-kőre felrakta ezt a sok házat – hát ez... ez... ez egy különös dolog... hagyhatott volna valami írást, mondja, hát nem igaz? No igen, tudom... tudom... amit itt lehet mondani és magyarázni és kombinálni, ami ezt mind elfújta ezt a sok házat, ezt a féluccát... ami végigsöpört benne, válság... dekonjunkktúra... lehet mondani, hogy még itt állott rengeteg téglá, malter, cement, építőfa és vastraverz... ezt mind lehet mondani, hogy már nem volt pénze tovább építeni, kiépíteni az egész uccát, hogy mindent kimerített, minden hitelt, minden lehetőséget... de ez mind csak feltevés, igaz?... csak kombinálás – ezért nem török össze egy ilyen ember... Palmer! aki ez volt! nem alszik ki az ilyen fény az ilyen két szemben, egy ilyen lélek, egy ilyen ember!

PALMERNÉ: *(izzón)* Nem.

De ami itt történt, abban a válságos percben, ami itt történt –

TÁFLER: Mi történt?

PALMERNÉ: Aki itt Palmert el-sodorta... hagyta elmerülni –

TÁFLER: No ne mondja!...

PALMERNÉ: Hagyta meghalni –

TÁFLER: Kicsoda? Selmeczy...

akarja mondani? No igen, ezt mondták akkor... magam is hal-lottam... de ez is csak föltevés... csak úgy mondván... Selmeczy! hogy ez hagyta elmerülni! meghalni! de hát hogyan gondolja ezt? és mért hagyta volna?!

PALMERNÉ: *(izzón)* Oh Istenem, hogy erről így beszélünk! *(Egy pillanatra)* *(Egy lélegzettel):* Az mindegy, hogy én hogy gondolom s mit gondolok és mért? azt senki és semmi ezen a világon ki nem tépheti a szívemből, azt a szent hitet a szívemben, hogy itt... ez az ember hagyta elpusztulni ezt a szerencsétlent! Nem, akárhogyan, de az nem lett volna szabad, hogy idáig jussanak a dolgok, hogy ez így végződjék az uram életével... Nem, arról meg vagyok győződve, a fiam, Magdus... mindenki... ez a mi szent hitünk itten... mindnyájunknak, hogy az ki van zárva, hogy ez az ember, aki az uramnak társa volt, évekig társa, amíg el nem váltak, hogy ez az ember, ha akarta volna, ne tudta volna megállítani azon a borzasztó úton... Oh Istenem, föltevések, kombinálás, ahogy mondja – de ezzel mind szembe kell nézni... itt volt csakugyan, egy talán kockázatos, egy fantasztikus építkezés, ami nem sikerült... de ez volt, ez van, ez tény... egy összeomlás, amit el kell fogadni, amiből kiindulok, amivel szembe kell nézni!... Oh én nem mondom, nem is úgy gondolom, hogy jött volna százezrekkel, hogy megmentse százezrekkel, erről nem is beszélek... ez talán, megengedem, nem is volt lehetősége... holott nem tudom... ez egy dúsgazdag ember... erre is lett volna módja... De ami aztán nem kétséges, ami lehetséges lett volna, hogyha már ő maga nem, hát akkor másokkal, ... hát akkor abban a műszaki világban, ahol évekig dolgozott az urammal, ahol az uramat mindenki szerette, hogy akkor ottan összefogjon egy pár emberrel szolidárisan, valami mentési akcióra... a maga nevével, vagyonyával, erkölcsi súlyával, hogy megmentse azt a régi tár-

sát, a mesterét! hát ez csak lehetséges volt? Nem tette... hagyta... még utoljára, azt mind tudjuk, ez tény, még azon a tragikus napon, az utolsó órában ment Palmer szegény és felkereste és beszélt vele – ez az utolsó nyom... ez... aztán a vér... a másik nyom... a vér nyoma itt... ezen a helyen...

TÁFLER: Hát hagyjuk ezt...

hagyjuk... ha így gondolja... pflu... ez egy szomorú dolog.

PALMERNÉ: Hagyjuk, igen... csak maga ragadt el így Táfler, maga provokálta, hogy erről beszéljek... nem is szoktam erről soha... még a gyermekeimmel sem, soha. Nem is tudom, hogy most mért... igaz, hogy az előbb is itt magamban... hogy ezt mind elgondoltam, ahogy ez történt... azért szakadt ki is ez belőlem mostan... no hagyjuk... elég... mingyárt jönni fognak haza a színházból... nincs is célja, nincs értelme... talán már jönnek is... megnézem *(Az ablaknál)*

TÁFLER: *(megmaradt a maga érzésében és eszmekörében)* Ez egy szomorú dolog... s milyen emberei az ilyen esetekben, nagy bajokban, katasztrófákban, ahogy mindig úgy látja azt az embert, hogy valami lehetett volna, valaki lehetett volna, aki segíthetett volna, aki ezt mind elháríthatta volna – hogyha így lett volna, ha úgy lett volna, ha hívtunk volna talán még egy orvost... ha Jani jött volna, mondjuk Jani, a kellő pillanatban... ha Marci, mondjuk Marci, ha az egy más ember! hogy jobban fogja azt a volantom! ha bevágok ötre!... az a meddő tépelődés, az az önkínzás, az a kiméra, ahogy az ember még mentené azt, amit elvesztett, fűt-fát megvádol, mindent, önmagát is... s csak azt nem látja, ami mindebben a végzet és a sors... és hogy épp azért nem volt se Jani, se

Marci és nem vágtam be ötre! hogy minden úgy lehessen, ahogy lett! Hogy mi kellett volna s mi nem kellett volna, hogy minnek nem lett volna szabad, hogy történjen, vagy mi kellett volna, hogy megtörténjen, hogy az ne történjen meg, ami történt! *(Az óráját nézi)* Negyed tizenegy... no mára elég volt... ki-beszéltük magunkat... ne sajnálja... ez jót tesz... az jót tesz... én magával érzek... én nem védem ezt a Selmeczyt, holott ez is a páciensem, ez is a régiiek közül, még abból az időből, amikor együtt volt a cég Selmeczy és Palmer... annak van valami szívszorongása, ami maradt benne a háborúból... valami háborús rémületből... én nem védem... nem ítélek... ez egy szomorú dolog... itt még nyílt sebek vannak, látom... no mindegy... csengetek a liftnek, hogy levigyen... megyek... nagyon magányos ember vagyok odalenn... nagyon magányos... az unokámat ne nagyon sokáig tartsák itten... majd föltelefonálok, hogy jöjjön aludni idejére... no Isten vele Terus... maga egy kitűnő asszony... egy igazi özvegy... *(Egy perc)* No igen... igen... megyek... *(Egy perc)* Mondja csak, hogy még legyen valami anyagom odalenn, amin gondolkodhassak – mondja csak... ez már a vidámabb része a dolognak, mondja, az a Magdus, az a Palmer leánya? Az külön az ő leánya?

PALMERNÉ: Igen. Az az ő leánya, egy régi viszonyából, még mielőtt megházasodtunk...

TÁFLER: Mondom, ez a vidámabb része a dolognak! Szerelmi gyermek! Úgy is néz ki! Az itt nőtt föl maguknál... tudom... maguk nevelték...

PALMERNÉ: Tizennégy éves kora óta, mióta az anyja eltűnt valahol a külföldön, elment... –

TÁFLER: Maga arról nem is tu-

dott, mondja, mikor maga férjhez ment, hogy az urának van egy ilyen gyermeke, szerelemből... egy ilyen Magdus – Maga azt nem tudta? Várjon csak... Még leülök egy percre... maga azt nem tudta?

PALMERNÉ: Hát lehetett ezt nem tudni?... itt van egy ösztöne a nőnek... annyi minden, ami rávezet a dolgokra...

TÁFLER: Palmer nem nagyon beszélt róla?...

PALMERNÉ: Én nem nagyon kérdeztem... tudja, kettőnk között, az egy olyan benső viszony volt... nyílt titkokkal, hogy nem is kellett beszélünk ezekről a titkokról.

TÁFLER: No és mikor idehozta haza?... ez akkor volt, mikor ennek a gyermeknek az anyja elment, eltűnt... itthagya...

PALMERNÉ: Akkor, igen... akkor...

TÁFLER: No mondja csak –

PALMERNÉ: Egy szeptemberi nap volt ez, emlékszem... mikor egyszerre csak beállított ezzel a gyermekkel, hozta haza, ide...

TÁFLER: Mingyárt tudta, hogy az ő leánya?...

PALMERNÉ: Ha nem tudtam volna, csak rá kellett nézнем... annyira hasonlítottak!... ugyanaz a szem... az egész arc... az a furcsa bánat a szemekben...

TÁFLER: Igen... Igen... itt nem lehetett szólni semmit –

PALMERNÉ: Itt nem lehetett szólni semmit – itt nem volt egyetlenegy érzésem, egy gondolatom más, minthogy rögtön szerettem ezt a gyermeket, szinte el voltam ragadtatva, ahogy néztem, olyan isteni szép volt ez a gyermek. Aztán –

TÁFLER: Aztán?

PALMERNÉ: Aztán nem is tudom... ez most már az én leányom... nem is érzek semmi különbséget a szívemben, ahogy a fiamat szeretem és Magdust... sőt...! Nem is tudom, nem is

merem mondani, ha nem jobban szeretem Magdust.

TÁFLER: No ne mondja!

PALMERNÉ: Nem is lehetett csak szeretni mindig – olyan drága, mély lélek, valami olyan ritka harmóniája a testi szépségnek, a léleknek, ami még külön beragyogja ezt a szépséget... Tudja, olyan elbűvölő hatása van mindenkire, hogy szinte elébe hull minden, amit akar... azt a bizalmi állást a belügyminisztériumban, mint első gépírózó a miniszter mellett, szinte úgy kapta, hogy –

TÁFLER: Hogy a miniszter szaladt utána az írógéppel...

PALMERNÉ: Majdnem... igen...

TÁFLER: Ha nem tudnám, hogy a miniszter már olyan öreg, hogy nem tud szaladni... No és ezek ketten Rudival, hogy így egymással nőttek fel, ezek, hallom, imádják egymást, féltestvérek?

PALMERNÉ: Ezek egymásnak élnek... ez egy szív, ezek ketten... ezek ketten, ahogy egymással nőttek fel, szinte egymásba olvadtak a szívükkel, ez valami olyan ritka együttérzés...

TÁFLER: Ritka... ritka.

PALMERNÉ: *(átbevezél rajta)*

Ahogy ezek az életben segítettek egymást... ahogy ezek maguknak, kettőjüknek, egy egész külön világot csináltak... Igen... itt Isten irgalmas volt hozzám...

TÁFLER: *(felállott)* No lássa, lássa, hogy ez mind milyen jó magának, hogy itt van két gyermeke, két ilyen gyönyörű gyermeke, amellet, hogy ez a Magdus még nem is került fáradtságába... No jó éjszakát – *(Indul)*

PALMERNÉ: Itt vannak!

Hallom... jönnek fel a lépcsőn...

TÁFLER: Hát nem a liften jönnek?... mingyárt mehettem volna vissza a liften...

PALMERNÉ: Nyilván nem fértek el...

TÁFLER: Nem fértek el? Hát az autón elfértek?... Odaadtam

az autóm... hát hányan vannak?... Csengetek a liftnak... megyek... jó éjt...

PALMERNÉ: Hát még egy percig Táfler... *(Cwengő)* Már itt is vannak... Úgy fognak örülni! Legalább meglátja az unokáját... *(Szaladt az ajtóhoz)*

TÁFLER: *(dünnyögve)* Az unokám... az unokám... *(És még motyog magában)*

(Már meg is nyílt az ajtó és megjelentek Magdus, Rudi, Gizi, Angyal Döme. S akkor hangok össe-vissza)
„Kezétcsokolom drága mama!”... „Jó estét... kezétcsokolom!... jó estét...” „Oh gyönyörű volt!... gyönyörű...” „Failoni!... Müller Mária!...” „Itt vessük le a kabátokat!... csak tessék bemenni anya... Látom Táfler bácsi!...” *(Ezt Rudi mondta)*

GIZI: Oh nagypapa... kezétcsokolom... *(Előnék szalad be.)*

TÁFLER: Itt vagy... itt vagy... no csakhogy én is látlak... itt vagy nálam... állítólag nálam...

GIZI: A nagypapánál vagyok weekenden...

TÁFLER: Nálam? És mindig itt lógsz... sohse látlak... csak épp lejössz aludni az ágyba azon a két napon, hogy itt vagy...

GIZI: Istenem...

TÁFLER: Az autó hazament?

GIZI: Igen.

MAGDUS: *(aki belépett, Táflerhez)*
Jó estét.

TÁFLER: Oh, csupa bársony!... csupa bársony!...

RUDI: *(nagyon lelkes)* No ugye!...

TÁFLER: Tetőtől-talpig csupa bársony!...

RUDI: *(még lelkesebb és jobbkedvű)*

No és mi még? Nézze csak – még a szemében van minden fény az operaházból, az egész Feuerzauber – s a mellében a zene, ahogy piheg a dekoltázsban...

TÁFLER: *(akaratlan)* A mellében a zene –

MAGDUS: *(Rudihoz)* Bolond vagy...

ANGYAL: *(bemutatkozva)* Angyal Döme –

RUDI: *(Táflerhez)* Egy barátom... egy kartársam. *(Palmernehez)* Anya ismeri?

PALMERNÉ: Oh hogye! hogye! jól mulattak?

ANGYAL: *(tanárius)* Oh kérem, a Walkür, az egy nagy dolog!

MAGDUS: *(Palmernehez)* Bemegyek a szobámba egy percre...

GIZI: Én is mennék veled, ha megengeded –

PALMERNÉ: *(Rudihoz)* Mária mindent elkészített... minden itt van...

RUDI: Hol?

PALMERNÉ: A konyhában...

RUDI: Megyek... megnézem... Sört is rendeltem...

PALMERNÉ: Minden itt van...

RUDI: Anya megterített látom... Hogy fogunk ülni?... Magdus, hogy fogunk ülni?

MAGDUS: *(belülről)* Hát ahogy te akarod...

RUDI: Jön, anya? *(El jobbról Palmernéval)*

TÁFLER: *(Angyalhoz)* Ön is tanár?

ANGYAL: Igen, kérem, kollegák vagyunk Palmer Rudival a Barcsay gimnáziumban.

TÁFLER: Ön mit tanít?

ANGYAL: Német nyelv és irodalom...

TÁFLER: Oh német nyelv és irodalom! Én ezt még Heinrich Gusztávtól tanultam.

ANGYAL: Oh kérem, azok boldogok voltak, akik még a régi időkben tanultak.

TÁFLER: Nem tudom kérem... nem tudom... azok rájöttek, hogy mindent hiába tanultak... Minden felborult, mindent legázolt az élet! A múlt, az egy idill volt, a jelen, az egy tragédia.

ANGYAL: Nem szabad uram ilyen borúsnak látni a dolgokat. Az unokája nem vidítja fel, ha szabad kérdezem? egy ilyen kedves gyermek?

TÁFLER: Az unokám, az egy árva gyermek... árvalány... ezen nincs mit vigadni...

ANGYAL: Medika?

TÁFLER: Medika.

ANGYAL: Másodéves?

TÁFLER: Másodéves.

ANGYAL: Hallom, prematura volt...

TÁFLER: Prematurus!

ANGYAL: Nagy reményű leány...

TÁFLER: Nagy... nagy...

ANGYAL: Hallom, Szenterzsébeten lakik, a keresztanyjánál...

TÁFLER: Igen, igen, a keresztanyjánál, így szokta meg...

ANGYAL: Kicsit nagy út bejönni onnan az előadásokra.

TÁFLER: Nagy út... igen... de nagyon mulatságos a villamoson...

ANGYAL: Minden héten a nagypapánál van...

TÁFLER: Igen, minden héten...

ANGYAL: Jelesül jelenleg is?

RUDI: *(aki jön vissza)* Jelesül jelenleg, kitűnő!... *(Palmerne követi)*

TÁFLER: Jelenleg is... minden szombaton jön és hétfőn megy...

ANGYAL: Gondolom, egyszerűbb volna...

TÁFLER: Mi volna egyszerűbb kérem?

RUDI: Hogy egyszerűen Táfler bácsi magához venné ezt a gyermeket!

TÁFLER: Tanári gondolkodás kérem,... tanári gondolkodás...

GIZI: *(aki visszajött)* Oh, ezt tessék hagyni... ez egy rég eldöntött kérdés...

TÁFLER: Ezt én mos magyarul kérem?... hát mit gondolkelmes az, egy ilyen fiatal leánynak egy ilyen öreg ember? ahogy ez megy nálam mint egy óra minden... Pont tizenkettőkor ebéd, pont nyolckor vacsora, pont tízkor az ágyban... gramofon, rádió, barátnők, zongora, ez mind kizárva – tánc! mindez számára nem volna élet... másrészt az nekem

valami olyasféle minden hét végén, mikor jön, mint mikor minden tél végén jön egy fecske.

ANGYAL: Minden héten egy tavasz!

GIZI: Oh ez kedves, drága nagypapa...

TÁFLER: No megyek mostan... megyek... csengetek a liftnek... Isten velük... *(Magdus felé, aki megjelent)* Isten vele... Isten vele... *(És el)*

MAGDUS: Lehet vacsorálni?

RUDI: *(mint Magdus)* Lehet vacsorálni?

PALMERNÉ: Hát hogyné! Tessék!

MAGDUS: Behozom a tálat!

RUDI: Behozza a tálat!

GIZI: Segíték...

PALMERNÉ: Csak te ülj le, Gizikém...

RUDI: Hogy fogunk ülni?

GIZI: Ez nem probléma...

RUDI: Drága mama itten...

MAGDUS: *(Rudiboz)* Te én mellettem...

RUDI: Én te melletted... megyek veled a konyhába...

GIZI: Mindenüvé együtt mennek...

RUDI: Én hozom az italt! A sört!

MAGDUS: Szaladj... gyűjts fel künn... *(El Rudi után)*

PALMERNÉ: Rudi olyan mint egy gyermek *(Angyalhoz helyet jelölve)* Tessék – *(Maga is leül)*

ANGYAL: Minden igazi komoly ember olyan, mint egy gyermek. Minden nagy ember egy gyermek.

GIZI: *(leül)* Gyönyörű asztal...

ANGYAL: A sok kristály –

GIZI: Ez mind csillog...

PALMERNÉ: Ez mind még szégyen uram idejéből...

GIZI: Megvallom, éhes vagyok...

ANGYAL: Krizantém – *(Tudniüllik Palmerne az asztalra helyezte a vázát)*

PALMERNÉ: Ezt Gizi hozta Szenterzsébetéről –

ANGYAL: Szenterzsébeten

vajon – vajon virul-e a krizantém?...

GIZI: Ez Ady!

ANGYAL: Csacsi!

GIZI: *(sértődve)* Ugyan! *(Magdus bozza a tálat, Rudi követi a sörösvégekkel)*

ANGYAL: „Ich frage dich – Oh Krisantemen?”... ez Heine.

RUDI: Ich frag dich oh je, – so schönes du gesehen?! *(Ezt a tátra érti, amit Magdus hoz)*

GIZI: *(abogy felállott és Magdus felé szaladt)* Remek! remek! igazán remek!

ANGYAL: Mesés!

PALMERNÉ: *(Magdushoz)* Ide angyalom... segíték...

MAGDUS: Elfér itt? Tessék a vázát egy kicsit –

GIZI: Igen...

ANGYAL: Kánai menyegző!

RUDI: Úgy van! Veronése! Ki akar kört!? *(Kinyitott egy üveget)*

MAGDUS: Én...

ANGYAL: *(Magdushoz)* Ha megengedi –

RUDI: *(megelőzve)* Majd én... *(Tölt)*

GIZI: Ez májpestétem a közepibe? Abból kérek – *(Nyújtja a tányérját Palmerne felé, aki szeletel)*

RUDI: *(mindig nagyon jókedvű, több mint jókedvű)* Mindenki kap a májpestétomból, a gallantinból, megfelelő arányrészeket.

ANGYAL: *(Palmerne felé)*

Egy keveset én is... inkább a nyelvből...

RUDI: Német nyelv és irodalom... Ez külön anyának van...

(Ez a hal a tányéron) Ezt anyának hozta Mária...

MAGDUS: Drága anyának!

ANGYAL: Aproppó, irodalom... a szalámiból is kérek, ha szabad –

RUDI: Mindent szabad. Azért van itt... *(Magdushoz)* Sült jérce, angyal! ezt a szárnyat –

MAGDUS: Neked mit adjak?

Én adok neked –

RUDI: Amit akarsz...

MAGDUS: Mégis?

RUDI: Amit adsz...

MAGDUS: Ezt a szelet parizert...

GIZI: Én is kérek egy parizert –

PALMERNÉ: *(kínálva)*

Gyermekem... tanár úr...

ANGYAL: Én nem kéretem magam...

GIZI: *(szagolva és elragadtatva)* heringsaláta – jaj!

RUDI: Itt van még borjúcomb... szalámi... angol bélszín... sertés-karaj – karaj! Itt van az aszpik... könnyű, finom, fehér és reszketeg... töltött tojások! vaj és sajt!

MAGDUS: *(Rudiboz)* Az olyan kedves az, ahogy te beszélsz... az olyan ritmikusan van.

Vaj és sajt!

ANGYAL: Keresve van!

RUDI: Tévedsz!

GIZI: *(magában, már falatozva)* Finom! finom! finom!

RUDI: *(átbeszél Gizin)* Ez úgy fakad bennem spontán... már úgy születik a gondolatom, a képzetem, hogy egy kis zene kíséri s együtt peng vele. Anyának sört? *(S önt)*

GIZI: Töltött tojás! finom! finom! finom!

ANGYAL: Oh gyönyörű est! Holnap van a felolvasásom!

RUDI: Gyönyörű est! Így gondoltam ezt... hogy itt mind együtt... hát nem kedvesebb, mint egy kávéházban? itt van anya is velünk és kedélyesebb és szabadabb! *(Magdusboz)* Mi baj?

ANGYAL: És gazdaságosabb...

MAGDUS: Érzem a heringsaláta illatát!

RUDI: Nem szereted?...

ANGYAL: A hering, az az óceán!

RUDI: *(miközben önt a pobarakba)* A végtelen! Bár lennék halász a tengeren... a végtelenben, a tengeren! a sok aranypikkelyes halat, mint Jézus! neked nyújtánám, leszállanék a mélybe, a legszebb gyöngy után... *(Ezt mind Magdusnak mondta)*

MAGDUS: *(belső remegéssel a szavak ellenére)* Oh Rudi...

esküszöm, bolond vagy...

RUDI: Oh itt van még... nem látta senki! füstölt lazac.

ANGYAL: *(utánanyúl)* Lazac verdienem!... Holnap van a felolvasásom.

GIZI: *(megbotránkozva)* Oh!

RUDI: Most mindenki egyen nyugodtan... egy szó ne legyen... Este van! *(Magdus felnevet erre)* Azt mondtam

MAGDUS: Hátha neked van párod ezen a világon –

RUDI: Hát neked van?...

GIZI: Nem kell így túllicitálnotok egymást... az nincs több két ilyen pofa –

(Általános ob! ob)

ANGYAL: Két ilyen testvér!...

MAGDUS: *(nagyon kedvesen)* Két ilyen szerelmes...

ANGYAL: Siegmund s Sieglinde... még mindig a Walkürben vagyok... az operában.

RUDI: *(valami leplezett felindulással)* Ez ostoba!

ANGYAL: Oh! oh!

RUDI: *(átbeszél rajta)* Bocsáss meg, de ez ostoba... ez nem példa... Siegmund s Sieglinde azok –

GIZI: *(provokálón)* Azok? Mi?

RUDI: No nézd csak!

ANGYAL: „Braut und Schwester bist du dem Bruder!”

RUDI: Mondom, ez ostoba...

ANGYAL: Ez így van a szövegben...

GIZI: Ezek ikertestvérek

Siegmund és Sieglinde...

RUDI: *(nagyon benne van)* Igen.

De ez egy mítosz... nem is mítosz... ez tisztára költői fantázia – ez Wotán, egy germán Isten, aki az egymás karjába hajtja ezt a Siegmundot és Sieglindét, ezt a két testvért, ezt a két gyermeket. Ez kívül van életen, valóságban, – ez az életben förtelmes volna s a művészetben iste-

ni! S azonfelül, ami a lényeg, ez mind úgy át van itatva zenével, hogy mindaz, ami előttünk történik, az egész cselekmény, az egész szöveg, alkatilag és lelki- leg, egészen zenévé lesz... Ezt mind, ezt mind, ezt az ujjongást és gyönyört és vétket, a zene sodorja és olvasztja magába, és magába szívja és fölemeli magasra ezt az egész testvéri szerelmet a tavaszban!

ANGYAL: Ezt nagyon szépen kifejtetted –

RUDI: Ez így van.

MAGDUS: No de mért kell így izgulni ezért?

RUDI: *(öntudatlan)* Mért?...

MAGDUS: „Braut und Schwester bist du dem Bruder!” – csak azt érzem ebből, hogy ez költői és szép! S csakugyan nem is kértem, hogy ez mit jelent a szövegben, csak attól vagyok elragadtatva, ahogy ezt énekelték ketten, Giaccosa és Müller Mária!

GIZI: *(falatozás közben)* Ahogy ezt mingyárt kezdték...

ANGYAL: S ahogy Failoni dirigálta!

MAGDUS: Ezt a tavaszi dalt!

RUDI: *(öntudatlan)* S ahogy kihozta belőle az ifjúságot, a rejtélyt, a szépséget... a gyönyört a tavaszban.

ANGYAL: *(énekel)*

Winterstürme wichen
Dem Wonnemond –

(s akkor Magdus, Rudi, Gizi mind-együtt):

in mildem Lichte
leuchtet der Lenz, –
auf leuen Lüften
lind und lieblich,
Wunder webend
er sicht wiegt;

MAGDUS: Nem... én ezt szeretem... innen *(énekelve)*

„Du bist der Lenz!”

RUDI: *(felpattanva)* Várj csak... *(S már a zongoránál van)*

MAGDUS: *(már a Rudi kíséretével)*

Du bist der Lenz
nach dem ich verlangte

RUDI: *(bekapcsolódva)*

nach dem ich verlangte –

MAGDUS: in frostigen

Winters Frist

RUDI: in frostigen Winters Frist

ANGYAL: *(bekapcsolódva)* –

Winters Frist!

RUDI: *(abbagyagya s Angyalhoz)*

Oh hallgass te... hallgass...

GIZI: Milyen furcsa az, hogy

tavasz, az németül der Lenz...

ANGYAL: Der Lenz, igen... még van az, hogy Frühling...

MAGDUS: *(megmaradva a bangu-
latban és érzésben)* A gyönyört...
a tavaszt... *(Ül mozdulatlan)*

*(Egy perc, és Rudi nézi a zongora mellől,
s aztán lassan visszajön az asztalhoz)*

PALMERNÉ: *(kínálva)*

Magdus...

MAGDUS: *(szinte felriadva)* Oh...

nem... köszönöm... befejeztem...

(Feláll és távolodik)

RUDI: Hová mégy?

MAGDUS: Benn hagytam a reti-
külöm, a zsebkendőm...

PALMERNÉ: A kis látcsöveget
is angyalom egyben... Még nem
adtad vissza...

MAGDUS: Hozom... *(El)*

(Telefon)

GIZI: Jaj! Jaj! Ez már értem

van... a nagypapa!... Gyorsan

behozom a süteményt... a kis

mignonokat... *(Angyalhoz)*

Menjen a telefonhoz – *(Szalad)*

PALMERNÉ: *(Gizi után)* A kis
asztalon künn, Gizikém...

ANGYAL: *(a telefontól)* Igen...

rögtön... csak még behozza

a süteményt –

RUDI: *(Palmernéhez)* Valami
bántja Magdust... nem tudom...
látta?

PALMERNÉ: Én nem láttam
semmit, fiam...

RUDI: *(szinte magának)*

Hát csak én látom ezt?...

PALMERNÉ: Énekelt!

RUDI: Éppen az, hogy énekelt...

ANGYAL: *(aki jön vissza az asz-
talhoz)* Nagyon mély analízis...

RUDI: Téged nem kérdez senki...

te nem azért vagy itt, hogy ma-
gyarázz, hogy beleénekelj ne-
kem...

PALMERNÉ: No Rudikám...

vendég... nem szabad –

ANGYAL: Barát, nem vendég,
kérem...

RUDI: *(már nem is hallja)* Épp az

a lelke van, ami apának volt, az
a megsebzett, szomorú lelke –

GIZI: *(jobbrol)* Itt vannak a gyö-
nyörű mignonok! Kávé is lesz...

Már odatettem a tűzre –

RUDI: *(megpillantva)* Magdus...

MAGDUS: *(aki jött vissza*

a retiküllel) Itt vagyok...

RUDI: Te sírtál... mért sírtál?

Oh látom, a szemeden...

MAGDUS: Nem igaz...

RUDI: Nekem ne mondd...

MAGDUS: Oh, hagj békén,

ha mondom, hogy nem...

GIZI: Tessék jönni az asztalhoz...

PALMERNÉ: Ezt mind elrakjuk
innen... csinálunk egy kis helyet...

ANGYAL: Én is segíték, kérem...

MAGDUS: *(aki maga is segített)*

Ezt mind ide lehet... *(Tudniillik*
a tálalóra)

RUDI: *(aki csak Magdust követte*
a tekintetével) Hogy maguk ket-
ten apával, anya, hogy maguk

soha nem gondoltak arra, hogy

Magdus – hogy színésznő

legyen... Hogy tudta volna –

MAGDUS: *(nyugtalan)* Mit
tudtam volna?

RUDI: Nem is az ilyen Sieglin-
dát... inkább az olyan hősnőket,
akik úgy belülről élnek, egy

Solveiget például... nem is igaz,
nem is Solveiget... várjon csak...

egy olyan Takáts Alice-t,

emlékszik? még apával láttuk,
még apa élt –

MAGDUS: *(megfordul s tájékozat-
lan)* Takáts Alice-t?

RUDI: Hogy visszaadta volna azt
a túlhevített léghőket, az életér-
zésnek azt a magas feszültségét,

a pattanásig erős feszültségét,
ahogy rejt egy titkot s benne él
és ég – emlékszik?

MAGDUS: *(nyugtalan)* Oh éppen
ezt nem tudtam volna...

GIZI: *(a sütemény előtt abszorbeálva)*

Ez marcipán... Hozom a kávét...

ANGYAL: *(Gizibez, mint*

szakértőhöz) Ez?

GIZI: Ez tiszta csokoládé!... úgy
szeretem enni a kis mignon-
okat, egy-egy korty kávéval

közbe-közbe... *(El)*

ANGYAL: Aranyos...

MAGDUS: *(mindig nagyon fojtott*

és bensőséges) Itt van a látcső,

mama... Szépen megtörlöm...

ANGYAL: *(egy süteménnyel)*

A munkáddal, szóval, megvagy,

Rudi... ilyen hamar!

RUDI: Oh Istenem, ha nincs

Magdus... aki segít hozzá...

MAGDUS: *(törli a gukkert)*

Oh, amit én... csak épp a levo-
natokat, a széljegyzeteket...

(Most a gukkert Rudinak szegezve)

Oh milyen furcsa... Így milyen

közel vagy... s így milyen

messze –

RUDI: *(a gukker után)* Add csak...

ANGYAL: *(még egy süteményt)*

Én is dolgoznék egy ilyen

munkatárssal...

RUDI: Magdus olyan – *(Elakad)*

Renannak volt egy ilyen nővére

– Henriette! aki együtt dolgo-
zott vele, mindent tudott,

másolt, tisztázott, megszámozta
a jegyzeteket.

MAGDUS: *(mindig a gukkerrel)*

Te minden viszonyt ismersz
az irodalomban és a történelem-
ben, ami egy fivér és nővér

között volt...

ANGYAL: *(Gizi láttára, aki hozza*

a kávét, csészéket egy tálcán)

Elejti! elejti! *(Siet hozzá)*

GIZI: Így biztosan elejtem...

hagyja csak...

RUDI: Add ide a gukkert...

MAGDUS: Nem...

RUDI: Én is akarlak nézni

téged...

PALMERNÉ: Tessék a kávé!

GIZI: Tessék a kávé.

ANGYAL: Szabad rágyújtani?

PALMERNÉ: Oh tessék csak... tessék... cukrot... mindent...

ANGYAL: Minden azon múlik, hogy Réczy javasolja-e Rudit a magántanárságra...

GIZI: Az nem kétséges, hogy javasolja... Mondta a nagypapának...

PALMERNÉ: De hát nem fiatal még Rudi ahhoz? Huszonhat éves!

ANGYAL: Nem a kor teszi... A munka!

PALMERNÉ: Ez egy nagy munka!

ANGYAL: Szörnyű munka!

RUDI: Szörnyű!

GIZI: Hézagpótló!

RUDI: Könnyfakasztó!

ANGYAL: Oknyomozó!

GIZI: *(egy süteménybe harap)*
Ez tiszta csokoládé!

RUDI: Majdnem forrásmunka...

GIZI: Ez finom a kávéval kombinálva.

ANGYAL: Nekem csak egy szerény felolvasásom lesz holnap. –

MAGDUS: *(Rudiboz)* Ezt inkább nekem engednéd át, ezt a magántanárságot, aki három évvel idősebb vagyok.

RUDI: No igen... erről lehetne komolyan beszélni... nem igaz, anya? Mingyárt harminc éves leszel, aggszűz! Nem igaz, anya? Ideje volna végre férjhez menni, szeretni, szülni! hogy te nem gondolsz arra, milyen gyönyörű dolog az, szülni! Add ide a gukkert –

GIZI: No éppen gyönyörűnek nem lehet mondani –

MAGDUS: De hát kihez menjek?

GIZI: Például Angyal Döméhez... Itt van...

MAGDUS: Erre, megvallom, nem gondoltam.

RUDI: Én sem...

ANGYAL: Sőt én sem...

RUDI: A minisztériumban annyi ember van körülötted, a minisz-

tertől fel és le, egy ilyen tündéri nő... egy ilyen Magdus?... Nem tetszel senkinek?

MAGDUS: Úgy látszik, nem

GIZI: Magdushoz szakértőnek kell lenni...

PALMERNÉ: Oh, akit csak akarna Magdus!...

RUDI: *(költve magát)* Olykor be vagy rendelve a parlamentbe, a miniszterhez... annyi ember, aki ott sűrög-forog körülöttem –

GIZI: Annyi államtityi!...

RUDI: Nincs senki?

MAGDUS: *(mély s egy tekintet)*
Rudi...

RUDI: Add ide a gukkert –

MAGDUS: Tessék –

RUDI: *(most ő szegzi Magdusra)*

Oh milyen furcsa! Ki az, akit látok, anya, ki az? Így milyen közel –

GIZI: Jópofa...

RUDI: *(átbeszél)* s így milyen messze... A testvérem, igaz... de hogy egy más anyától s hogy apa hozta hozzánk, mint egy más életből s egy más világból – ez valami olyasféle, mint egy idegen nő...

PALMERNÉ: *(nagyon melegen)*

Oh nekem nem, Magduskám...

MAGDUS: Tudom.

RUDI: *(ízón)* Hát nekem?

MAGDUS: Nem tudom, mi lelt téged az este...

RUDI: Én sem tudom, mi van veled?

MAGDUS: Velem?

GIZI: Hát ez nincs több két ilyen pofa! *(Telefon)* Jaj végem van! A nagypapa!

RUDI: Hát eredj már... későn van...

PALMERNÉ: Késő... igaz... ígértem is, hogy nem tartom itt sokáig...

ANGYAL: *(Palmernéhez)*

Én is megyek, kérem, ha megengedi... *(Gizibez)*

Együtt mehetünk kérem...

nyilván már sötét van

a lépcsőn...

PALMERNÉ: Nem hiszem...

ANGYAL: Nagyon köszönöm nagyságos asszony... kezét csókolom...

GIZI: *(őszintén és nagyon kedvesen)*

Oh, milyen gyönyörű volt minden! Az egész est!

Az operától fogva... végig!... még egy utolsó mignonkát!... kezét csókolom... holnap délelőtt, már korán feljövök...

ANGYAL: Ha még megállok egy percre, mélyen tisztelt asszonyom, és Magdus... és te is Rudi... és... és Gizi... amit tudniillik csak közvetve mondtam a vacsoránál, csak egy-egy mondattal, úgy röpkén, mint ahogy száll a madár, – hogy tudniillik holnap délelőtt, tizenegykor, a Szabad Lyceumban, a felolvasásom van! Okvetlenül elvárom mélyen tisztelt asszonyom és számítok rá... Tárgy: „Schiller és a nők!”

PALMERNÉ: Oh hát persze... Az magától értetődik...

RUDI: Ott leszünk! ott leszünk! ez kötelező!

ANGYAL: Hát kezét csókolom... Magdus...

RUDI: A viszontlátásra...

ANGYAL: A kabátom... azt hiszem – *(az előszoba felé megy. Palmerné kíváncsi, Magdus is ment egy lépést)*

GIZI: *(Rudiboz)* Nem sokat foglalkoztál velem...

RUDI: Nem szeretem, hogy tegezel engem... nem is vagyunk ismerősök...

GIZI: Nem, csak egy éve lesz, hogy tavaly nyáron Siófokon olyan közeli ismerősök lettünk, hogy már közelebről nem is lehet...

RUDI: Ezt ne is említsd... ezt megbántam... erre rájöttem, hogy ezt nem lehet, nem szabad, egy úri leányt, egy szűz leányt... erre rájöttem, sajnos utólag... de ezt te felejtse el, hány-szor mondtam... ezt az egész dolgot.

GIZI: Mért felejtsem el?

De hiszen én szeretlek téged...

nekem nincs se apám, se anyám, nekem csak te vagy, s ha én nem is vagyok neked, de te megvagy nekem ebben az emlékben, és mikor így veled vagyok, egy ilyen este és veled vacsorázom s te adod nekem a parizert a tányéromra... és veled hallgattam a zenét az operában, – s mikor hallgatlak téged, ahogy beszélsz – ez mind föltámasztja a lelkemben ezt az emlékeket a tó partján, veled, a holdvilágban.

RUDI: Oh, eredj... hallgass.

GIZI: S ez az egész weekend dolog itt nagypapánál, ez is csak hogy veled lehessenek, s mikor el kell menni, hogy az borzasztó... én nagyon szeretlek... s én mindig itt leszek a te számodra, ha te akarsz engem... mert akármit mondasz... te egy drága, jó fiú vagy, egy ritka fiú...

RUDI: Eredj.

GIZI: *(megkönnyebbültebb)*
No legalább egy kicsit beszélgettünk.

RUDI: Jó éjt... Várnak... *(Megint a telefon)*

GIZI: Bár itt aludhatnék...

ANGYAL: *(a háttérből)* Hát jön, Gizike?

GIZI: Megyek... megyek... *(Palmernehez, aki közeledett)*
Mégegyszer kezét csókolom... Holnap már korán feljövök...

MAGDUS: A viszontlátásra, Gizi...

PALMERNÉ: *(kérve Gizit)*
És megmondod a nagypapának – *(Tovább beszélgetnek és el)*

MAGDUS: *(Rudihoz)* Szóval ma már nincs szükséged rám, a munkához... Hát akkor megyek, levetem a ruhám... lefekszem... kissé fáradt is vagyok... itt el is kellene rakni ezt a sok edényt... hogy anyának ne legyen dolga vele. *(Már el is kezdi)* Itt Gizivel mit sugdostál? Tudod, nem is volna olyan rossz gondolat, hogy te elvegyed ezt a leányt... olyan helyes leány, egy nap gazdag lesz Táfler bácsi után...

RUDI: Oh Istenem. *(Kacag)*

MAGDUS: Hát nem igaz?
(Közben Gizi és Angyal elmentek a lakásajtón át s Palmerne jön vissza)

PALMERNÉ: No gyermekeim... *(Magduhoz, aki még mindig ragoogat)* Ne fáradj, angyalom...

MAGDUS: Már meg is vagyok...

PALMERNÉ: Oh, hagyjad csak... majd én kiviszem a konyhába, hogy ott találja Györgyné, ha jön reggel... Eredj Magduskám... vetközz le... későn van. *(Indul egy tálcával)*

MAGDUS: Ezt még elrakom, ami maradt...

PALMERNÉ: Azt nem bánom... *(El jobbról)*

RUDI: Alig beszéltél az este – tíz szót...

MAGDUS: Te beszélsz helyet-tem eleget –

RUDI: Igaz... Csak jár a szám... nem is tudom... és folyton csak rólad és csak téged ünnepelek...

MAGDUS: Még oda is adom neked azokat a levonatokat... ha te még akarsz dolgozni a szobádban...

RUDI: Aki nem ismerne engem, s hallaná, hogy beszélek... soha nem hinné – nem igaz?

MAGDUS: *(a tálcánál, miközben ragoogat)* Nem...

RUDI: *(átbeszél rajta)* hogy voltaképpen micsoda komoly ember vagyok – tanár! aki megírok egy olyan munkát, mint a „Népvándorlás kora Magyarországon” – egy ilyen panorámát!... ahogy ezt mind újra megalkotnám, ezt a forgatógot, hogy aki ezt olvassa, úgy érezze, hogy benne van, hogy ott van előtte minden, hogy őt is sodorja az ár!... ahogy nap-nap után téged is szinte újjáalkotlak magamnak... ez... mintha azt mondanám... ez az én lelkem vándorlása tebenned!

MAGDUS: *(megfordul)* Oh, hagyjad már... egészen elkábítsz – ez borzasztó, ahogy te elmélyíted a dolgokat, ahogy beleásod magad – ez valami olyan fojtogató... én nem tudom... már olyan nyugtalanító ez veled... *(Hirtelen)* Beszélj! Hát mi bajod? Mi bajod van velem? És az egész este itten, hogy nem tudom, mit akarsz velem, vagy mit nem akarsz... ezt mondd meg nyíltan a szemembe... és ne példálózzál szindarabokkal és Heroinákkal és ne bújkálj a szavak mögött... *(Palmerne jött vissza)*

MAGDUS: Ezt elraktam, anyá... mindent szépen, rendesen...

PALMERNÉ: Jó gyermek vagy... igen, várj csak... ezt még kiviszem... *(Megint indul egy tálcával és el)*

RUDI: Én semmit nem akarok, hogy úgy mondjam függetlenül, és semmit a magam szabad akaratából, hogy én azt mondanám, hogy ezt vagy azt, hogy én kívánnék valamit... Minden ami bennem van és él, ez csak a te hatásod... csak arra reagálok, amit tebenned érzek és ami úgy kisugárzik rám a te lelkedből az én lelkembe... nyilvánvalóan kettőnk között te vagy az erősebb, az egyénibb, a mélyebb lélek...

MAGDUS: Én! oh Istenem!

RUDI: *(átbeszél)* Bármilyen szerény vagy és hallgatag... de ahogy jössz és mégy és hallgatsz – azzal a lánggal, amit rejtasz, szinte fölperzselsz engemet.

MAGDUS: Hát én nem tudom, Rudi... hát én mit csináljak?... hát már annyiszor mondtam neked, hadd menni a dolgokat... és ne komplikálj semmit... olyan borzasztó tanár vagy... igaz... csak ezt lehet mondani... igazi tanár... inkább tanár, mint testvér –

RUDI: *(belátja)* Hát igen...

igazad van... igaz...
(*Palmerne jön megint*)

PALMERNÉ: No, készen vagyunk...

MAGDUS: Jó éjt, anya...

PALMERNÉ: Jó éjt, szívem...

Már csak az abrosz van, hogy azt is eltegyem és rend legyen.

RUDI: Jó éjt, Magdus...

MAGDUS: Még hozom az írásskat... még megszámoznom a jegyzeteket... csak levetem a ruhám... egy percig várj csak... (*El balfélől*)

RUDI: Várok...

PALMERNÉ: Nohát mostan... mi van még? (*Az asztal körül*) A retikülje... Ezt ittfelejtette... (*Balfél szól*) Magdus –

RUDI: Adj csak –

PALMERNÉ: Kicsit az ablakot is kinyitom, hogy szellőzzön egy keveset – Gondolom, minden jó volt... Mária kitett magáért szegény... mindenki meg lehetett elégedve... viszem a kis látsövem... az is ittmaradt... No igen... a számla is itt van... ha arra még Rudi a körúton... Most eloltok itten...

RUDI: (*aki a retikülben kutatott s most megrendülve*) Oh, anya...

PALMERNÉ: Mi az?

RUDI: (*elrémülten s leplezve*)

Oh semmi... semmi, anya...

PALMERNÉ: De hát mi lelt téged?... egészen sápadt vagy –

RUDI: Oh én?... semmi... esküszöm –

PALMERNÉ: Valamit találtál a Magdus retiküljében –

RUDI: Oh, hogy képzeli!... Hát én kutatok a Magdus retiküljében... Hát hogyan? Hát – itt nincs semmi... de hát hogy képzeli!... itt van a táska... nézze meg maga... itt van a kistükör... pénztárca... fésű... kulcsok... ceruza... (*Mert már akkor elrejtette azt a kis színes papírt, amit talált*) De hát hogy képzeli!... ami eszembe jutott... tudja... amit nem mondtam anyának... amit nem lehetett itt

az este... tudja, hogy kit láttam az operában?... ki volt ott?... (*Palmerne egy tekintetére, ami mindent mond*) Igen...

PALMERNÉ: De hát mért kell ezt nekem tudnom?

RUDI: Igaz... bocsásson meg...

PALMERNÉ: Épp elég volt az öreg Táflerrel az este, hogy beszélünk róla...

RUDI: Bocsásson meg... igaz... de hogy ez így visszatért bennem hirtelen... no menjen, anya... aludjon... felejtse el ezt... hibáztam... el kellett volna fojtani magamban és legyőznöm magamat... no jó éjt, anya... menjen... majd én becsukom az ablakot... eloltok itten... no jó éjt... menjen...

PALMERNÉ: Jó éjt...

RUDI: Még odaadom Magdusnak a retiküljét...

PALMERNÉ: Talán már lefeküdt...

RUDI: Nem... mert még kihozza nekem az írásaimat –

PALMERNÉ: Oh igaz... no jó éjt...

RUDI: Jó éjt, anya... jó éjt...

(*Palmerne el*) (*Egy perc. Itt áll magában. Még nézi, amit talált, aztán hirtelen balfélé indult. De Magdus megjelenik*)

MAGDUS: (*pongolyában, az írássokkal, jegyzetfüzettel stb.*)

No, itt van minden, Rudi...

RUDI: Igen. Köszönöm...

MAGDUS: Minden jegyzet pontosan megszámozva – Mért van nyitva az ablak? No szaladok – No most jó éjt, Rudi –

RUDI: Várj csak...

MAGDUS: Nem...

RUDI: Egy percig még –

MAGDUS: Megfázom...

RUDI: (*robant az ablakhoz*) Már be is csuktam – Várj csak... Itt van a retikülöd –

MAGDUS: Igaz, mindig elhagyom...

RUDI: Kár –

MAGDUS: (*ösztönösen kinyitja, keresgél benne s egy tekintet Rudira*) Oh! Oh!

RUDI: Mondd csak... ez neked

szól, ez a sor írás ezen a színházjegyen: „Okvetlenül beszél-nem kell magával”... ez neked szól?... ezt ki írta neked?...

MAGDUS: De hiszen tudod jól!... ismered az írását.

RUDI: Szóval bevallod...

MAGDUS: Nincs mit titkolnom...

RUDI: Úgy? És mit akar tőled?

MAGDUS: Sejtlemem nincs!

Nem is érdekel.

RUDI: Mondd csak –

MAGDUS: (*elfúlva*) Sokat kérdezel –

RUDI: Én ott ültem melletted az egész előadás alatt... Hogy jutott ez hozzád?...

MAGDUS: A szünetben kimentél Gizivel a büfébe... akkor küldte egy jegyszédővel. –

RUDI: (*elfúlva*) Akkor... igen... de hát hogy képzelte azt?... (*Mind felindultabb*) hogy te vele szóba állsz?... hogy te beszélsz vele?...

MAGDUS: Azt nem tudom, hogy képzelte –

RUDI: Hogy te otthagysz engem, a társaságot, és elmegy vele?... kimégy a foyerba beszélgetni, ti ketten... hogy hát ez... hogy ez lehet...

MAGDUS: Ezt mind tőle kellene, hogy kérjed...

RUDI: Adtál te neki jogot arra, hogy neked írjon... fölbátorítottad arra?...

MAGDUS: Én sem jogot nem adtam neki, sem nem bátorítottam...

RUDI: Mégis, hogy ezt merte! Nyilván felnéztél hozzá a páholyába, nem?

MAGDUS: Mondom, sokat

kérdezel. Ez túlmegegy a határon –

RUDI: Nem tudom –

MAGDUS: Mint egy bíró... holott súlyosabb az, amit te tettél itten...

RUDI: Én?...

MAGDUS: Hogy kutattál a táskámban... te?... hogyan? Hát méltó ez? hát szabad ez? amit ez feltételez... hogy te

kutatsz és keressz,... nem tudom mit... hát lehet ez?...

RUDI: Még neked fog állni föl-jebb... még te fogsz eltaposni engem?

MAGDUS: *(rejtélyes és kedves)*
Nem... de megfenyíteni... azt szeretnék... meghúzni a füledet... nem... többet érdemelsz... *(Még kedvesebb és játékosabb)*
a tíz körmömet az arcodba vájni *(És gyöngéden átfogta az arcát a két kezével)*

RUDI: Oh!

MAGDUS: *(és nagyon finom, nagyon meleg)* Őrült! Hát kell nekem valaki? Hát nem beérem én anyával, veled, veletek, a te tiszta lelkeddel, ahogy te imádsz engem, ahogy én szeretlek téged! hát nem több ez, mint száz szerető, hát nem szebb? Ha már így hozta a sors, ha már így vagyok itt eltiltva, ha így élek! – hát nem kárpótolsz te mindenért?... még többet adsz... mint ami egy férfi karjában öröm lehetne és gyönyör!

RUDI: Oh Istenem... Hallgass...

MAGDUS: Többet, igen,... ez több... hogy nem lehet köztünk soha semmi gyalázat, se mocskok... hogy soha ezt a mi két lelkünket be nem szennyezheti semmi – hogy nincs az, ami szeretők között egy nap csak utálat, csak undor, csak szégyen és könny... hogy nincs az, ahogy két ember a vérben s a szenvedélyben a sárig aljasítja le egymást!

RUDI: Oh hallgass, mondom...

MAGDUS: Oh hát hadd, hát hadd, hogy benned meneküljek – hogy meg legyek váltva ebben a tisztaságban... még jobban szeressz,... add nekem minden gondolatod tisztán... minden jókedvedet... az egész testvéri szívedet még izzóbban, hogy tapadjon hozzám... még kényeztess, még ünnepelj... emelj föl a fantáziádban, az áhítatodban,

csakugyan mint egy nővért, de mint egy kedves nővért tudod, mint egy apácát, egy szentet... Oh szeressz, szeress engemet...

RUDI: Oh nem szabad, Magdus... nem szabad... hogy így elragadj... hogy annyit mondj... ha már ez így van köztünk, ha így hozta a sors, két testvér más-más anyától, – nem szabad, hogy kiélezzed szavakkal, hogy elborítsad azzal a forrósággal, ami már nem a mi számunkra van – Meddig még? Ha annak nincs is határa, ahogy két testvér szeretheti egymást, ahogy te szeretsz és én szeretlek téged – nem szabad, hogy úgy érezzem, hogy igenis lehetne határa, ahol összetöröm magam... nem szabad, hogy csak egy percig is arra gondoljak – ha nincs az, hogy apa hoz a házhoz, ha úgy mégy, tudunkon kívül, hogy nem is ismerlek, nem is ismerünk téged – egy nap találkozhattam volna veled... oh uramisten – hogyan? hogy úgy szerethettelek volna, hogy nem tudom, ki vagy?! hallgass... inkább ott követlek, ahol érzem – szenvedsz...

MAGDUS: Nem igaz!

RUDI: Ahol megtalálom, a szíved mélyén, ahogy velem beszélsz, ahogy hozzám szólsz, – ahogy megtalálom mindazt, ahogy nem szólhatsz másnak, mindent, amit nekem adsz! ahogy mind-ebben, látod, szinte torkonragadod magad, hogy magadba fullaszd, az én javamra, – ami szaggat belülről, amitől meghalsz, –

MAGDUS: Nem igaz –

RUDI: Mondd csak... várj csak... maradjunk meg a rideg valóságban... Neked, hajdan, tudom... amíg apával együtt voltak társak, amíg ide járt a házba – neked mindig tetszett ez az ember, az utóbbi években, apa haláláig – ti szinte egymásé

voltatok... te szeretted ezt az embert...

MAGDUS: *(elfúlva)* Nem! Soha!

RUDI: Azóta is, hogy nem mentél férjhez... hogy nem akarsz férjhez menni... még csak beszélni sem róla – hogy ideomlottál elé, hogy azt mondd, bennem menekülsz és bennem éled ki magad... azóta is ez ég benned és gyötör.

MAGDUS: Oh nem igaz... és ne keressz, ne kutassz...

RUDI: Ha nem volna az, hogy – hogy apa meghalt... hogy hagyta meghalni...

MAGDUS: Még akkor se, soha!

RUDI: Ha nem volna az –

MAGDUS: De épp az van!

RUDI: De ha nem volna az –

MAGDUS: Ha imádnám is, ha úgy kellene, hogy véresre verjem a homlokom a falon... akkor is inkább ezt... és nem... és nem...

RUDI: Ha tudnád, hogy nincs semmi ellene... egy bizonyíték... hogy ezt csak mi képzeljük itt –

MAGDUS: Akkor se... ez már mind... ez már olyan mélyen van, hogy nem lehet kitépni... olyan mélyen a szívemben... annyi minden... oh hadd! itt láttam apát az átlótt szívével... a vére a mellén, ahogy szívárgott... ezt nem... ezt nem lehet... ezt már nem dönti el se bizonyíték, se semmi – itt már nincs az, hogy az ember józanul gondolkodjék – úgy kellene, hogy újjászülessek... hogy más legyek, mint aki vagyok... hogyan? itt nőttem föl, itt vagyok veletek... veled... itt vagyok anyáddal, a tulajdon anyám ez – itt vagyok... és nem és nem és nem – és ez nekem épp úgy az ellenség, mint anyának, mint neked, ez nekem a gyil –

RUDI: *(a szavába vág)* Hallgass... sokkal többet mondasz, mint ami kell... Épp ez aggaszt... *(Egy perc)* Nohát hagyjuk ezt... nincs célja, hogy itt faggassalak,

hogy itt forogjunk, mint egy vasgyűrűben... hogy kérdezzek... hogy felelj... hagyjuk ezt... eredj – feküdj le, Magdus... későn van... Ezt eltépem... ezt... Azt nem is kérdem, ha te üzentél erre a cédulára?...

MAGDUS: Mégis kérdezed...

RUDI: No igen... mert te megőrizted... holott mindjárt eldobhattad volna – ez lett volna a logikus, a természetes...

MAGDUS: Ez igaz... Nem is tudom, hogyan őriztem meg... nem is tudom, hogy hullattam be úgy gépiesen a retikülömbe... nem is tudom, amilyen zavarban voltam,... ahogy el voltam képedve... Add csak... eltépem – *(Utánanyúl)*

RUDI: *(miközben nézi, ahogy eltépi)* Magdus –

MAGDUS: *(az erején is túl, nyugodtan, miközben apró darabokra tépte ezt a fél színházbélyegyet)* Már most, nézz csak... csak arra térek vissza, hogy te ne hagyjál el engem... te légy mellettem... és ne bántsál engem... és... de hiszen... tudod jól... nincs is időm, hogy valami másra gondoljak – egész nap dolgozom a minisztériumban, a parlamentben... és veled is... ami szabadidőm van, és milyen boldogan és... és milyen jó az este, mikor itt vagyok anyával s veled... és gyermekkorunk óta, hogy így vagyunk egymás mellett és hogy mindig értettük egymást és segítettük egymást... és ahogy az élet és a bánat – és anyának az ő szent fájdalma, ahogy ez összehoront bennünket, és ami két szívünkéből két külön fájdalmat csinált... *(S most elozórja, amit összetépett. Egy perc)* Nohát hagyjuk ezt... és vége... és béküljünk meg... no igaz? ugye? itt vagyunk ketten, jó testvérek – és így legyünk tovább... de hiszen mindenképpen ellenére semmi le nem győzheti ezt az életet

bennünk, ezt a fiatalágot... semmi... *(Egy gyors átmenettel)* hát nem jó esténk volt ma is?... ha egy kicsit ideges is voltál s magam is nyugtalan... nem tudom... de olyan jó esténk volt... olyan kedves, olyan vidám voltál az asztalnál... és most már ne gondold másra... és higgyél nekem... és ne bántsál engem... oh Istenem... adj egy pohár vizet... s aztán... igazán... *(Felhajtotta félig, és tréfásan, ahogy nyújtja a poharat)* ezt neked hagytam... no jó éjt... megyek... lefekszem... jó éjt... *(És el)*

RUDI: Jó éjt... *(Egy percig áll, vár, elborulva. Megjósza a maradék vizet a pohárban. Aztán összeszedi az írásait, eloltja a villanyt, indulna. A homályba beletűz egy keskeny fény a Magdus szobájából, ahogy az ajtó nyitva maradt. Egy kevés fény az ajtó résén.)*

MAGDUS: *(belülről)* Még itt vagy, Rudi? Mit csinálsz? Húzd be az ajtómat, légy szíves... már fekszem az ágyban –

RUDI: *(bepillantott az ajtó résén, behúzza az ajtót, jön egy lépést s hirtelen a falnak roskad zokogva)*

Függöny

MÁSODIK FELVONÁS

(Díszlet mint az első felvonásban. Délelőtt van. Palmerné és Mária az asztal előtt ülnek balfelől. Gizi is itt van velük. Az asztal jobb végében ül Rudi az írásai előtt, elmélyedve)

MÁRIA: Oh hát igaz, Teruskám... meg voltatok elégedve?

RUDI: *(anélkül, hogy felpillantana)* Minden nagyon jó volt... nagyon jó volt... csak éppen heringsalátát azt ne vegyél máskor. Ott van a pénzed is, Mária, a számlával,... már odakészítettem... *(Tudniillik a tálalóra a háta mögött)*

MÁRIA: Nekem is nagyon jó estém volt a barátommal...

RUDI: Ott van a pénzed, Mária –

MÁRIA: Nem olyan sürgős, Rudikám... köszönöm... kicsit ideges vagy, Rudikám... *(Palmernéhez)* Akármikor máskor, Terus, csak üzeni kell, vagy telefonálsz nekem – Most gyönyörű szárnyasunk fog érkezni húsvétra – bárány is lesz. *(Odament a tálalóhoz és eltezi a pénzt)*

GIZI: Oh, húsvét! mindjárt húsvét lesz!

RUDI: Anya megy a Döme felolvasására, azt tudja?

MÁRIA: Oh hát akkor nem zavarok...

PALMERNÉ: Még gyere be a szobámba egy kicsit... még ráérek... *(Magdus megjelent jobbról)* No itt van Magdus – hozom a reggelidet, szívem...

MÁRIA: Magduskám...

GIZI: Jó reggelt!

MAGDUS: *(Palmernéhez)* Oh köszönöm... már ittam egy csésze teát a szobámban,... magam főztem a villanyon...

PALMERNÉ: Rossz éjeled volt, hogy ilyen későn keltél?...

MAGDUS: Oh dehogy... nem is tudom... reggelfelé elaludtam... *(Rudihoz)* Te már vársz engem itten? *(Leül mellé)*

RUDI: Itt vannak az utolsó ívek...

MAGDUS: Igen... ezeket én már mind láttam... a huszonharmadik, amit olvasol? Várj csak... itt van a többi... a vége –

GIZI: Most itt sokáig dolgozni fogtok?

MÁRIA: De hát mért itt dolgoznak?

RUDI: Csak azért, hogy kérdezzed, Mária...

PALMERNÉ: Rudi jobb szeret itten...

RUDI: Itt világosabb, tágasabb, jobban is elférünk ennél a nagy asztalnál – és te is itt vagy –

MÁRIA: Ez azt jelenti, hogy ne legyek itt...

PALMERNÉ: No gyertünk, Mária –

MÁRIA: Már nincs sok időm,
Teruskám...

GIZI: (*Rudiboz*) Hát te nem jössz
Angyal tanár úr felolvasására?

RUDI: Anya megy Magdussal...
Te is mehetsz velük, ha akarsz...

MAGDUS: Oh én megvallo –

RUDI: Nagyon szeretném, ha te
mennél, Magdus... itt mindjárt
be is fejezzük...

GIZI: Te is megígérted Angyal
tanárnak –

RUDI: Huszonnegyedik ív –

GIZI: Ha te nem mégy, én sem
megyek...

RUDI: Ahogy tetszik...

GIZI: Én csodálom, hogy te nem
mégy, ha Magdus megy...

Ez még nem volt idáig soha –

RUDI: Te ne csodálj semmit... te
eredj le nagypapádhoz... ne
bámulj itt... dolgozom... látod...

MÁRIA: Remélem, Rudikám,
én is kapok egy könyvet a te
munkádból?...

RUDI: Hogyne! Az nagyon fog
érdekelni téged „A népvándor-
lás kora Magyarországon”!
Hogy azok mit fogyasztottak
vándorlás közben, azok a hu-
nok, avarok, szarmaták és szity-
tyák, hány sonkácscsülköt, bécsi
virslit és szalámit...

MÁRIA: Nem kell hogy úgy
lenézzél engem Rudikám...
hogy azt higgyed, hogy én nem
olvasok szép könyveket, hogy
amiért csak egy üzleti
alkalmazott vagyok –

PALMERNÉ: No gyerünk,
Mária. Rudi nem gondol semmit.

MÁRIA: (*köti magát*)

Olykor a barátommal éjfélig is
olvasunk... ő felolvas nekem és
én felolvasok neki... tudod, úgy
felváltva egymásnak...

RUDI: (*hangsúlyozva*) Úgy
fölváltva – És amikor aztán már
nem olvastok többet?... akkor
mit kezdtek?

MÁRIA: (*majdnem megmondja*)
Akkor –

PALMERNÉ: No gyere, Mária –
(*Jobbfelé indulnak*)

MAGDUS: (*Gizibe*) Estére már
mégy haza Szenterszébetre...
szegényke...

GIZI: Még feljövök búcsúzni
délután...

MAGDUS: Hát csak gyere...

GIZI: S talán jobb lesz a jövő
héten...

PALMERNÉ: Hát most se volt
olyan rossz...

GIZI: Nem... de mit lehet tudni
az életben, mi lesz a jövő
héten?... Kezét csókolom Terus-
néni... tényleg jobb az, ha egy
kicsit nagypapával is maradok.

PALMERNÉ: Hát akkor sajná-
lom... a viszontlátásra.
(*El Máriával*)

GIZI: Hát megyek a nagypapá-
hoz... itthagylak benneteket...
csak dolgozzatok szépen...
a viszontlátásra. (*És ő is el közlépről*)

MAGDUS: A viszontlátásra!

RUDI: Anya! Anya! (*Palmer-
né megjelenik*) Pont 11-kor kezdő-
dik az a Döme, a Szabad Lyce-
umban... az itt van a szomszéd-
ban... a Baross utcában... fog
öltözni? Tíz óra múlt – Palmer-
né? Magdus?...

RUDI: Magdussal is mindjárt
befejezzük itten...

PALMERNÉ: No jól van...
én megleszek... (*És el*)

MAGDUS: A jegyeket kellene
megnézned... van olyan, amit
pótlólag írtunk be...

RUDI: Ezt te mind megnézted...

MAGDUS: Te is nézzed, hogy ez
kvadrál a csillag alatt...

RUDI: A csillag alatt! Ez rendben
van... Ahol az a csillag ragyog,
én is oda való vagyok... Te is...

MAGDUS: (*egy sóhajjal*) Oh én!

RUDI: Nem ezen a rezignált
hangon...

MAGDUS: Ez az én legszebb
hangom, ez a rezignált hang...
(*Ősszenéznek. Egy perc*)

RUDI: Tartozunk Dömének
azzal, hogy elmenjetelek
a felolvasására...

MAGDUS: Te mért nem jössz?

RUDI: (*kitérően*) No várj csak...

megvagyunk! Itt van minden...
az egész... soha ezt nem tudtam
volna nélküled –

MAGDUS: (*alig egy hang*)

Ugyan... Rudi Soha nem
tudnék dolgozni nélküled...

MAGDUS: Ezt csak képzeled...

RUDI: Te voltál a fénye ennek
a munkának –

MAGDUS: Oh!

RUDI: A költészet ebben a mun-
kában, az öröm! Te az vagy ne-
kem, ami Renannak Henriette –

MAGDUS: Oh, ezt hallottam
már –

RUDI: (*félíg komoly, félíg tréfás*)

Ami Renannak Henriette,
az nekem Magdus... te vagy
az irodalomtörténet!...

(*Más hang*) Csak egy szegény
tanár vagyok... egy szegény
tanár ezzel a munkájával... ezzel
a munkatársával... El foglak
veszíteni! Renan is elvesztette
a nővérét... ott halt meg
a messze Keleten...

MAGDUS: No de én nem halok
meg...

RUDI: Te...

MAGDUS: No de ki mondja,
hogy elveszítesz –

RUDI: (*majdnem egy éneklő hang*)

Ki mondja?! (*Más hang*) 32 ív!
Szörnyű munka! itt vagyok
a végén ennek a munkának,
hogyan? még veled! (*Valami ke-
serű nevetéssel*) Népvándorlás! –
még ide elértem veled a végé-
ig... még ide elértünk, ketten,
a végére ennek a lélek-vándor-
lásnak –

MAGDUS: Furcsa beszéd ez...
már korán reggel!... olyan szép
idő van... a nap süt... már lehet
érezni a tavaszt...

RUDI: „Winterstürme wichen
dem Wonnemond”... Sápadt
vagy... Mért vagy ilyen sápadt?
Nem aludtál az éjjel? Én sem –

MAGDUS: Fölizgattál az este
itten –

RUDI: Nem volt szándékomban.

MAGDUS: Az a sok minden,
amit mondtál...

RUDI: Igaz...

MAGDUS: Kár volt elrontani az estémet...

RUDI: Ez nem lesz többet...

Soha többet, Magdus...

MAGDUS: Oh! hát lehet az, hogy ez ne legyen többet – veled!

RUDI: Velem? Csak egy szegény tanár vagyok... ez nem lesz többet...

MAGDUS: Anya is bejött hozzám az éjjel, a szobámba –

RUDI: *(meglepetve)* Bejött? Miért?

MAGDUS: Te nyilván szóltál neki valamit...

RUDI: Én? Egy árva szót sem... semmit... közvetlenül rólad semmit...

MAGDUS: Mégis úgy tűnt –

RUDI: Úgy tűnt? Micsoda?

Talán amiért látta, hogy világos van nálad, azért ment be...

MAGDUS: Ez lehet... igen... nem tudom,... mintha meg akart volna lepni engem... mintha... nem tudom... hogy megtudjon valamit... Te nem mondtál semmit anyának?... az lehetetlen...

RUDI: Én csak annyit mondtam, hogy láttuk az operában –

MAGDUS: No látod... no igen... ez épp elég... Mért kellett ezt?

RUDI: Mért? Mert akkor találtam meg azt a cédulát, és hogy eltereljem a gyanúját.

MAGDUS: De hát micsoda gyanút? De hát valaki vádol itt engem?... nem szabad, hogy bántsatok engem, hogy

kémleljetek, hogy ne legyen nyugtom a szobámban –

RUDI: Oh, hát ez egészen új dolog, ez mind... ez még sohasem volt idáig... hogy te panaszkodjál...

MAGDUS: Most sem panaszkodom...

RUDI: Hogy ezen a hangon beszéljél... Ez sohasem volt idáig...

MAGDUS: *(izzón)* Hát ez az egész élet ez volt, ami ma van?

Milyen önző beszéd ez!... Hát amiért neked úgy volt kellemes minden, ahogy ezidáig volt, hát ez egyszer nem szabad, hogy ez egyszer másképp is legyen?

RUDI: Oh, dehogynem, Magdus... minden szabad...

minden... belátom, hogy igazad is van... és nem szabad bántani téged... és zavarni a szobádban, még anyának se... ez mind igaz... belátom... mind hibásak vagyunk... ezt érzem... ezt belátom *(Összeszedte közben az írásait, feláll és menni készül)*

MAGDUS: No most duzzogsz... meg vagy bántva... még a szobádba... rosszabb vagy, mint száz szerető –

RUDI: Tévedsz...

MAGDUS: Úgy el vagy kényeztetve, hogy a legcsekélyebb hangra, ami nem az én alázatom... amiben csak egy kis önállóságomat érzed – nem, hallgass... tudom, mit akarsz mondani... ne szólj egy szót sem... én nem változtam... csak éppen többet mondtam egy szóval, mint ahogy szoktam... azzal még nem változott az ember, hogy többet mondott egy szóval...

RUDI: Nem... de azzal, amit nem mondtott... amit mind elhallgat...

MAGDUS: Azzal, hogy nem mondtad fel az egész leckét – igaz? Micsoda tanár vagy!

RUDI: *(hirtelen)* Azt mondd –

MAGDUS: *(még izzóbban)* Mit mondjak?

RUDI: *(átbeszél rajta)*

Azt mondd: szenvedsz? nem vagy boldog! hogy az este óta itten... kettőnk között már nincs az, ami volt... megszakadt egy fonál abból a kötelékből, ami egymáshoz fűz bennünket... Igaz?

MAGDUS: Oh, hát nem hagy békén?!

RUDI: *(átbeszél rajta)* Hogy ez már nem olyan erős köztünk, hogy ez tarthatna tovább, hogy

már bennem, a te számodra, nincs meg az a világ, ami betölthetne, no mondd csak – hogy itt támadt egy rés... hogy ez mióta láttad újra... az este az operában, mióta írt neked... mióta láttad...

MAGDUS: Oh, ez mind a te fantáziád!

RUDI: *(mindig átbeszél)* Ez így hirtelen felbomlott minden!

MAGDUS: Ez mind az, hogy kutatsz, keressz.

RUDI: *(nem is hallja)* Egyik napról a másikra! Hogy felbomlott!

MAGDUS: Hogy amit te látsz és gondolsz és képzelsz –

RUDI: *(nagyon felindult)*

Amit én tudok –

MAGDUS: Ez mind az, hogy önző vagy...

RUDI: *(meggyöngyülve)* Nem... ne azt mondd... azt mondd, hogy úgy hozzád vagyok szokva, jobban mondva, úgy magadhoz szoktattál engem... olyan vagyok, mint egy szárnyaszegett madár... érzem a lelkemben a csonka szárnyakat... Egész erkölcsi lényem rajtad nyugszik... te megmozdulsz s felborulok – ami csak van bennem, az mind általad van... általad vagyok jó, amennyire csak jó lehet az ember... és megértő és igazságos –

MAGDUS: Nagy szó! Igazságos!

RUDI: Az csak úgy hangzik, hogy az nagy – hogy az sok... hogy az nehéz... az olyan kevés, amit jelent, ha az embernek van szíve... *(Gyors átmenettel, de más hang)* például látod –

MAGDUS: No mit látok?

RUDI: Például, hogy elmondjam neked... az iskolában például én vagyok a legjobb tanár –

MAGDUS: Ezt rég tudom...

RUDI: Én soha senkit nem dorgálok, nem bántok, – aki csak tud valamit, azt a segítem, bátorítom... azokhoz mind úgy érek, azokhoz a fiatal lelkekhez,

szinte mint egy-egy virághoz...
nincs is rossz tanítványom,
mert mind imádnak engem...
MAGDUS: No é? és... ez mit
tartozik rám?
RUDI: Ez mind a te hatásod!
MAGDUS: Igazán?
RUDI: Annyira érzem, te ki
vagy! mi vagy! ahogy te nézed
a magad szemével ezt a világot,
ahogy érzed, ahogy elviseled –
ez mind bennem vibrál vissza...
testvérek! Úgy le vagyok
határolva veled abban a szűk
körben, ahová magadat is
lekötötted anyával, velem...
hogyan nem is tudom... nem is
értem, hogy tudnék élni nélkü-
led, – hogy micsoda erő kellene
ahhoz, hogy ezt a bilincset ösz-
szetörjem és te szabad légy és te
meheless... micsoda erő...
MAGDUS: *(nyugtalan)* Oh, hát
ez mind, hogy ide lyukadj ki –
RUDI: Ide?! nem! Még mesz-
szebb! hogy végre megtaláljam
magamat, hogy odáig menjek!
hogyan azon a homályon végre
itt veled, ami elborít téged és...
engem is... hogy meglássam
végre a legmélyét az életnek,
az áldozatot, a kötelességemet...
hogyan az egész élet értéke, mély-
sége, hogy ez mind föltáru-
ljon előlem... ez látod... ez... ez
a nehéz... ez csak nyugodt,
bátor lelkek előtt tárul fel ez
mind, ami áldozat és ami szép-
ség *(Mind szédtübben)* Te vagy
nekem, igen... minden, ami
betölt és elragad... de
lehetne több –
MAGDUS: *(nagyon nyugtalan)*
Micsoda?
RUDI: Lehetne az, hogy maga-
ménak érezném, ami még több,
mint te! önmagamat!
MAGDUS: Oh, micsoda ember
vagy!
RUDI: Látod, nem akartam
mondani neked, de megvallom,
gondolok erre... az egész éjjel
ezen töprengtem, és kipróbálok
minden erőmet és mindent, amit

csak lehet... amit le kellene
hogy győzzek... az egész nap,
mind e percig, hogy mit lehetne
és hogyan –
MAGDUS: Mit?
RUDI: Mert csakugyan ez volna
a kötelességem... a tisztességem...
csak azt szabadna nézni,
hogyan te felszabadulj
egy rabságból!...
MAGDUS: Oh, hát csak nem
hagysz békén...! Azt mondod,
ez nem lesz többet, és megint
kezded újra... oh hát ez mind
azért, hogy láttam az este... hát
igen... láttam... hogy írt egy
sort... hát igen írt... hát mit
jelent ez?!
RUDI: Csak éppen annyit,
hogyan kérdezed... hogy itt látlak
földülten, – hogy szenvedsz...
ez mind úgy árad belőled...
minden hangodból... minden
mozdulatodból...
MAGDUS: Most egyszerre?!
RUDI: Most egyszerre, hogy
ez kigyulladt! itt nincs idő, itt
nincs semmi, ami oltja ezt
a lángot...
MAGDUS: *(késébeesetten)*
Oh hallgass... még magam
is elhiszem...
RUDI: No látod!
MAGDUS: *(átbeszél rajta)* Ahogy
belémszugerálok... O, hát ez
már, olykor, egy kínszenvedés,
ahogy te szeretsz engem...
RUDI: Igen... majd meg fogod
látni... micsoda kínszenvedés...
MAGDUS: No igaz...
RUDI: S ahogy én szeretlek té-
ged...
MAGDUS: *(heves)* Oh, hagyd ezt
már!... és ne térj vissza és ne
gyötörj és ne gyötörd magad...
oh már forog a fejem... és ami
volt az este... és ami itt történt...
oh Istenem! hát nem kibeszél-
tük magunkat erről!? Itt van
anya és gyerünk...
RUDI: Magdus...
MAGDUS: Nem akarom,
mondom –
RUDI: *(elfúlva)* Anya... igen...

*(Mert Palmerné megjelent jobbról,
Mária követte)*
MAGDUS: Nekem csak a kala-
pomat kell hogy felvegyem... én
megvagyok... csak a kiskabáto-
mat... olyan szép idő van...
látom... kicsit rendbehozom
magam...
PALMERNÉ: Igen, angyalom,
eredj csak... *(Magdus elment
balfelől)*
RUDI: Igen... *(Egy pillanat)*
Bocsáss meg, Mária, anyával
volna itt egy szavam, egyedül...
amíg nincs itt Magdus...
Mária Oh, már megyek is...
szaladok... már amúgyis el
vagyok késve... Megyek
a barátommal a Margitszigetre.
PALMERNÉ: Isten veled,
Mária...
MÁRIA: A viszontlátásra,
Teruskám... szóval,
ha kell valami húsvétra...
A viszontlátásra *(És el)*
RUDI: Hallom, bement
Magdushoz az éjjel, a szobájá-
ba... mért ment be? Mi történt?
nem szokta ezt, hogy –
PALMERNÉ: Nem... de... nem
tudom... olyan nyugtalan
voltam... olyan rossz érzésem...
RUDI: No ugye?
PALMERNÉ: Nem is tudom...
nem is merem mondani...
RUDI: Ne is mondja... de maga is
látja benne ezt a vergődő
lelket... maga is azt gondolja –
PALMERNÉ: Oh, én nem is
merek gondolni semmit...
RUDI: Vigyázzon... *(Mert már
Magdus jött vissza)*
MAGDUS: Már itt is vagyok...
(Egy tekintet) Mi van itt
köztük? Az borzasztó, hogy
Rudi már anyát is elbolondítja,
hogyan itt csinál valami olyan
légkört... már nem is bánom,
hogyan elmegyünk anyával...
Ez az Angyal Döme, ez unal-
mas lesz, de ez legalább nem
bántja az embert... *(A kesztyűjét
húzza fel)*
RUDI: Milyen szép vagy!

PALMERNÉ: Ez nagyon jól áll neked, ez a kalap...

MAGDUS: Mária elment... el se köszönhettem.

PALMERNÉ: Oh, az szalad, tudod... (*Indulnak*)

RUDI: Mulassanak jól... már amennyire az lehet Dömével...

PALMERNÉ: „Schiller és a nők!”

RUDI: Nem fog soká tartani. Nem volt olyan sok Schillernek... Ha beszélnek Dömével, hogy én nem mehettem... én... én...

MAGDUS: Egy kis taxin megyünk, anya... nem villamoson...

PALMERNÉ: Egész közel van...

MAGDUS: Épp azért... (*Rudihoz*) Isten veled...

RUDI: Isten veled...

Kezét csókolom, anya...

PALMERNÉ: A vizsontlátásra...

MAGDUS: (*már az előszobában*) Bezárja az ajtót?

PALMERNÉ: Talán nem... mit gondolsz?

RUDI: (*aki kőverte őker*) Felesleges... én itthon vagyok... no Isten velük, anya... Isten velük... (*Betette mögöttük az ajtót. S már jön vissza, megáll a benő ajtóban. Így áll itt egy percig. Minden küzdelme önmagával, az fölajzlik benne és meg is nyugszik. Minden kétségbeesése visszatér és el is múlik. Mégis, mint aki félne belépni ide, ahol otthon van. Mint aki már el van szánva a coelekvőre. Mint aki a maga gondolatában, egyedül, önmagával, már látja azt a percet, ami itt be fog következni. Most az asztalhoz jön, vár, eltöprengve. A telefon felé néz a hátamögött, jobbfelől, a tálalón. Odamegy, felemeli a hallgatót, megint visszatevzi. Már félúton van vissza az asztalhoz, mikor megint fordul, s megint felveszi a hallgatót és beforgatja a számokat. És valami izzó alázattal s félnépséggel beszél a telefonba)* Halló... kérem... arról van szó, hogy... igen

kérem... Selmeczy István úr... igen kérem... csak délután? estefelé? azt nem tetszik tudni, hogy hova?... azt nem... igen kérem... nem, semmit... nem, köszönöm... vagy talán mégis... hogy kerestem... Palmer Rudolf kérem... nem... majd én hívom fel mégegyszer... majd én kérem... igen... Palmer Rudolf... kérem – igen – (*S ahogy visszatevte a hallgatót*) Oh... (*Csengetés az ajtón*) Oh... (*Siet az ajtóhoz. Kinyitja. Ott van Gizi előtte*) Megint te?! Mit akarsz...

GIZI: Rudi –

RUDI: Nem érek rá... ki mondta azt, hogy felgyere...

GIZI: Csak erressz be... csukd be az ajtót... (*Bejön*)

RUDI: Mondom, nem érek rá... nincs itthon senki...

GIZI: Oh, éppen az!

RUDI: Oh mit! éppen az!

GIZI: Hogy egy kicsit egyedül legyek veled... egészen egyedül...

RUDI: Oh Istenem, hát nincs nyugtom tőled... micsoda kullancs vagy... micsoda elviselhetetlen... egészen a szemérmelenségig...

GIZI: Én nem foglak zavarni...

ha te akarsz dolgozni, én itt leülök csendesen... én it tülök csendesen, mint egy galamb... és csak nézlek...

RUDI: Én nem akarlak itten...

GIZI: Akarj... egy kis jóindulat, Rudi... de hiszen az lehetetlen, hogy én a te számodra annyira elviselhetetlen legyek... ez nem természetes... sőt, ez egyenesen a természet ellen van, és lehetetlen, hogy meg ne érezzed énbennem, ami mind csupa ragaszkodás hozzád és – és gyöngéd szerelem... Hát te nem látod azt, hogy én milyen boldog vagyok, hogy egy kicsit itt lehetek veled... hogy egy kicsit úgy remélek a jövőben és szövögetem az álmokat... s ahogy itt vagyok veled... megint visszaemlékezem

RUDI: Csak ne kezdjed Siófokkal megint... hogy megint fölidézzed ezt a vétkes ifjúságomat!

GIZI: Oh micsoda beszéd ez! Vétkes ifjúság! Igazi tanári beszéd!... hogy te egyfelől, ne haragudj, milyen kicsinyes vagy néha, milyen röghöz kötött és másfelől –

RUDI: Másfelől? Hol?

GIZI: Milyen költői, milyen szárnyaló, milyen csakugyan ritmikus, ahogy Magdus mondta, mikor te azt mondod, hogy – (*Ez most olvassa egy darab papírról*) „A sok aranypikkelyes halat, mint Jézus! neked nyújtánám, leszállanék a mélybe a legszebb gyöngy után!” Hát ez vagy te... ez igen... én ilyen szép mondatot nem is hallottam... rögtön felírtam a konyhában erre a darab papírra, fölírtam, mikor kimentem a konyhába... oh te nem tudod... ha nem is szólok semmit, ha te nem is adsz alkalmat arra, hogy beszéljek... hogy mindig csak úgy vagyok veled, hogy vagy uzsonnázunk, vagy vacsorázunk, hogy soha így nem lehetek veled kettesben – te nem is tudod, mennyire értlek én téged... és nem is az, hogy Siófok és egy érzéki dolog... holott ezt is, nem tagadom, imádtam veled... de ahogy csak én érzem azt, milyen jó volnék én neked ebben a lelki magányodban, mert bármennyire szereted Magdust, mint a nővéredet, és ő is bármennyire szeret téged, az mégsem az, ami én lehetnék neked, és amit én nyújtanék az én szívemmel... én nem is tudom, hogy mondjam ezt neked, de ami neked, a te nyugtalanágodban, a te töprengéseidben olyan valami más lehetne... hogy ez mind énbennem megnyihülne... ahogy én mindig itt volnék melletted... mert én olyan türelmes vagyok, látod...

engem az nem aláz meg, hogy te így váratsz magadra, hogy nem veszed fel többé a fonalat, ahol elhagytad... ez nem aláz meg engem... mert a vége mégiscsak az lesz, hogy majd felveszed a fonalat, mert azt én érzem, azt én tudom, mert én nő vagyok, és nekem van ösztönöm és sok minden, amit én érzek és tudok... és van egy olyan sugallatom, ami úgy betölt belülről, ami úgy húz bennem, a szívemben, mint egy meleg szél, hogy mégiscsak az lesz a vége, hogy az élet hozzám hajlít téged, és hogy te szeretni fogsz engem...

RUDI: *(meglepetve, de alig egy hang)* Gizi... *(Egy pillanat)* Hát ezt mind betanultad... erre készültél...

GIZI: *(nagyon szelíd, nagyon kedves)* Oh Istenem, hát ez megint a tanár! Hát ezt lehet betanulni? Ezt csak érezni lehet...

RUDI: *(akaratlan)* Igaz... igen...

GIZI: No látod!
(A keze után nyúl)

RUDI: Hagyjál most... eredj... jó leány vagy... kedves vagy... de most eredj... hagyjál... hagyj magamra...

GIZI: *(halk)* Megcsókolhatnál –

RUDI: Majd egyszer! Máskor!

GIZI: Mikor?

RUDI: *(gyötörődve)* Eredj most, mondom...

GIZI: De hát mi bajod van? Mi bánt? Ha megmondanád!

RUDI: *(már megint heves)* Azt mondom...

GIZI: Megyek... megyek... olyan unalmas lent... nem is tudom, mit csináljak úgy magamban...

RUDI: Ott van a nagypapa... azzal mulass... szórakoztasd... megérdemli...

GIZI: A nagypapánál van valaki... egy vendége... egy betege...

RUDI: Éppen ma?

GIZI: Éppen ma... Az a nagy szép ember...

RUDI: *(ösztönösen)* Kicsoda?

GIZI: Az a Selmeczy István...

RUDI: *(egy pillanat)* Az van nála?... No eredj most... eredj... majd estére... mielőtt még hazajönnél... Szentertésbetre – *(Tuszkolja kifelé az ajtót)*

GIZI: Igen... még feljövök búcsúzni... addig is...

RUDI: No igen... igen... addig is... továbbra is... mindig...

GIZI: Mindig – *(És el)*
(És akkor rögtön a telefonhoz)

RUDI: Táfler bácsi? Igen... én vagyok... Rudi... Tudtommal van egy vendége... igen... éppen az... ha volna szíves átadni neki a hallgatót... igen... nem... nincs tévedés kérem... nem... csak tessék... bátran... igen... csak tessék... *(Egy pillanat)* Itt Palmer Rudolf... igen... Mivel Ön írt az este a nővéremnek egy színházjegyre egy pár sort... ezt én szeretném önnel elintézni... ezt igen... ha fölfáradna... most rögtön, igen... amíg egyedül vagyok... igen... köszönöm... *(Kimegy az ajtón az előszobába és kinyitja. Visszajön és a belső ajtónál megáll és vár. Egy pillanatra ebben a valóágban, már minden ereje látszólag visszatért. Akkor kopogtatnak az ajtón. Selmeczy belépett és beteszi az ajtót maga mögött. Gyorsan jön előbbre egy lépést. Rudi csak épp hogy feléje fordul, de alig meri felemelni a fejét és nincs egy mozdulata, semmi.)*

SELMECZY: Itt vagyok...

RUDI: *(alig egy hang)* Igen...

SELMECZY: Rögtön jöttem, ahogy kívántad... így ahogy voltam a doktornál... Épp abban az állapotban vagyok, ha emlékszel... azzal a szívzorongással, ami a harctérről maradt... ami megújul időnkint... ezért is találtál itt Táfler doktornál a házban.

RUDI: Nem másért?

SELMECZY: Ha azt mondom, ezért, mért kétkedel? Nem hazudok... S ha azt a pár sort, amit Magdusnak írtam, számon kell hogy kérjed... itt vagyok...

rendelkezzél velem... csak éppen ha lehet, azon a régi hangon, ahogy ezt megszoktuk még az apád életében, és ahogy látod, magam mindjárt így kezdtem ezt ezen a hangon.

RUDI: Ez önnek könnyebb, mint nekem...

SELMECZY: Neked se lesz nehéz... ha már rászántad magad, hogy szóba állj velem... próbáld csak – akard!

RUDI: Amit én akarok, azt bízd rám...

SELMECZY: No rendben van... ez a hang... ez rendben van... csak még a szemembe kell hogy nézzél bátran...

RUDI: Itt vagyok...

SELMECZY: Ezt igen... Itt vagy... ez így rendben van... Ezt vártam is... Ezt akartam is... ezt a percet végre, hogy egyszer végre itt vagyunk –

RUDI: Igen –

SELMECZY: Mert amilyen hirtelen jött ez az abszurd dolog, hogy így évekig kerüljük egymást... hogy ez így tartson köztünk ez a téboly... épp olyan hirtelen meg is szűnt, itt vagyunk... várj csak, hogy inkább én beszéljek... hogy elébevágjak az indulatnak, hogy amíg nincs késő... most még ez egyszer megérthetjük egymást... alig hiszem, hogy erre még lesz alkalmunk egyszer... Ha hívtál engem... azt látom ebből, hogy felülemelkedtél minden gyöngeségen... elfogultságon... és haragon és tévedésen...

RUDI: Azt hagyjad, amit én tettem... én itt vagyok csakugyan, hogy ez emberfölötti, hogy nem is tudom, hogy volt erőm ehhez... hogy nem is tudom... én itt vagyok csakugyan hogy hívtalak – én itt vagyok, hogy azt hiszem, álmodok! Anya, Magdus, mindjárt jönnek haza, nincs sok időnk... *(Legnagyobb önmegtagadással és erőfeszítéssel)* Selmeczy... nem is az, hogy te

írtál Magdusnak... nem is azért hogy hívtalak... Itt más van... hogy is mondjam? hogy is beszéljek? itt számomra vannak szavak, melyeket úgy érzem, még soha senki ki nem mondott... Te tudod... te ismered... ezt a testvéri viszonyt Magdus-sal köztünk... várj csak... Én sokáig nem értettem, nem akartam megérteni, megvallom... igaz, hogy Magdus segített hozzá, hogy semmit se értsek, se lássak... igaz, hogy én is segítettem őtet... azonfelül itt van, hogy apa meghalt – és hogy ez miattad történt, és te hagyta meg halni!

SELMECZY: Ez nem igaz!

RUDI: Én sokáig nem értettem, mondom, amit ma mind meg kell hogy értsek... ez nem is egy perc, ez nem is a véletlen, hogy az este Magdus látott téged... ez hosszú évek, amik itt fölfakadnak, mint egy seb... *(S még nagyobb önmeztagadással)* S ha te is szereted Magdust, ha ez lehetséges... ha te el tudod emelni azt a hegyet, ami itt van köztetek... azt a véres árnyat, ami kísért – én segítlek... én segítenék!... én anyával itten felejténék mindent... amit csak lehet... és amit csak lehet.

SELMECZY: *(nagyon felindult)*

Oh, hát idáig van ez... hát így van ez köztünk... hogy évek óta már magam sem tudom... hogy összetöröm magam... és amit csak próbálok, hogy ez mind hiába van – hogy meglessem anyádat az utcán, hogy menekül, mint egy gyilkos elől... hogy hosszú levelek, amiket írok, hogy ez fölbontatlanul jön vissza, hogy minden törekvésem... hogy ez mind összetörik egy agyrémen, egy rögeszmén... egy örültségen... Nem, nem akarom, hogy ezen a ponton vitatkozz velem, hogy itt, nem tudom, micsoda fantazmagóriákba menjünk... Palmer

meghalt – mi itt vagyunk, akik élünk... itt van Magdus... itt vagyok én... erről van szó, erről beszéljünk... ez a mi dolgunk...

RUDI: No igen...

SELMECZY: No igen... Hát megértem... de hiszen tudom, az ilyen rettenetes fájdalom, hogy az nem enyhül, nem múlik el évek alatt sem... Palmer! Hogy nem lehet felejteni... ahogy itt a bánat és kétségbeesés ez mind csak engem vádol – én öltem meg! ahogy az emléke megszállja az olyan lelkeket, mint ti – mint te és Magdus... két ilyen egzaltált lélek, ahogy ez terem magának egy árnyat, mint Hamlet, egy halottat, aki visszatér...

RUDI: *(elfúlva)* Igen...

SELMECZY: Tehát még egyszer, utoljára, hogy itt vagyok. Azt mondod, jönni fognak – tehát hogy végezzünk és befejezzük ezt – legalább ami a ketőnk dolga itt... mert Magdussal az egy más lapra tartozik.

Számomra e perc több és súlyosabb, mint gondolod... itt az van, hogy magam is szemtől-szembe nézsek az élettemmel, s hogy Magdussal az egy lezárt dolog vagy sem... hogy Magdust végleg elveszítsem... vagy nem tudom... én most hosszú évekre elmegyek... nyilván hallottad, ha ugyan érdekelt... hogy az irodámat feloszlattam, néhány társammal, akikkel összeálltunk egy nemzetközi pályázatban... fiatal mérnökök és építészek, akik nem tudnak egzisztálni itthon... szóval ezekkel most építkezni fogunk, a tengerentúl, Illinois-ban... ez nekünk jutott... ez a munka... ez nem dicsőség! ez nem művészet, ez csak durva munka... egy egész városrész telepéseknek... hosszú évek munkája... egy híd is van – szóval emberi számítás szerint, nem is jövök többé vissza. Már most utoljára,

hogy megértsél engem: ami a múltban Palmer megmentésére csak lehetséges volt – az megtörtént. Erre nézve itt vannak kötelezvények, számlák, váltók, ez mind épp most jutott kezembe egy csomó más írással, – most, hogy likvidáltam... itt vannak vállalati egyezségek, ez mind az én kezességem, még azóta is, hogy különváltunk apáddal, s mindenki dolgozott magának. Én elmentem a legvégső határig, ameddig csak tudtam... sőt az erőmön túl – de hiszen nem is ezen múlt... de hiszen utolsó találkozásunkkor, aznap, mikor – mikor meghalt, nem is volt szó arról, hogy itt számára minden összeomlott, nem is áldotam ezt... nem is volt olyan súlyos a baj, ahogy én láttam ezt – s amit mind mondott nekem ezen az utolsó nap...

RUDI: *(izzón)* Mi azt másképp tudjuk, hogy mi volt azon az utolsó nap...

SELMECZY: *(nagyon energikus)*

Ti azt rosszul tudjátok akkor! Egy szó nem volt, amiből sejteni lehetett... egy szóval nem árulta el, mire készül, mit gondol, – meghalt!

RUDI: Hogyan?... Nem volt szó erről?

SELMECZY: No de hát hogyan képzeled te azt, hogy én ne segítsek meg egy embert, ha tehetem, ha arról van szó, hogy rámszorul, egy embert, aki a barátom, aki azt mondja, hogy öngyilkos lesz! egy ember, aki évekig társam volt... aki nekem szánta a leányát, Palmer!, aki a mesterem volt?... de hát hogy képzeled te azt! De hiszen ő maga akarta ezt a házasságot, te azt tudod... Azt is tudod, hogy ez Magdussal, hogy ez kettőnk közt, az utóbbi években... hogy ez micsoda bensőséges barátság volt... micsoda mély vonzalom köztünk –

két ember közt, aki már nem gyermek egyik sem... hogy ez kettőnk közt, életfelfogásban, érzésben és gondolatban, micsoda közösségünk, micsoda kapcsolatunk volt a lelkünk mélyén... két ember, aki úgyszólván többet érez annál, mint-hogy szereti egymást... aki előtt ott van az élet minden súlyával és minden kötelességével... aki úgy indulna az életnek, amit egymással vállal, hogy azt el fogja viselni, el akarja viselni, összeforrvá egymással...

RUDI: *(szíventalálva, megfordul és sűrűn)* Oh Magdus!

SELMECZY: *(nagyon felindult és energikusan)* Ez így volt és ez nem is szűnhetett meg...

RUDI: Nem... De ez mind nem az, ami megoldja ezt a helyzetet... Ez mind nem az, amit még mondanod kell... ez mind nem az, amivel Magdus a tiéd lehet... amivel megmenthetek egy lelket... Ez mind nem az még, hogy segíthetek, mert akarlak segíteni! Nem látod ezt? az egész szívemmel itt vagyok! *(Mind felindultabb)* Ez mind nem az még... ez mind nem az és amit még lehetne... s már nem is lehet... *(Mert felfigyel)* Itt vannak... jönnek... hallom... itt mindjárt megnyílik az ajtó... itt lesznek... anyám... Magdus... és nem mondtál semmit, ami megtisztíthatja ezt a múltat minden gyanútól és bűntől... ami felszabadíthat egy lelket... ami megmenthetné, ami még menthető... Mert már, hiszen mondtam, nem is anyáról s nem rólam van szó, csak Magdusért könyörgök, mondj valamit... amit akarsz... hazudj...

SELMECZY: Nincs mit hazudnom!

RUDI: Mondj valamit, amiben én is segíthetek... amiben ha kell, hogy én is hazudhassak veled!

SELMECZY: Megtiltom...

(A végsőkig) Amit én még itt mondhatnék...

RUDI: Mindent mondj...

SELMECZY: Azt nem lehet...

RUDI: Mindent lehet...

SELMECZY: Amit én feltárhathnék bizonyítékot...

RUDI: Azt tárd fel... azt mutasd meg, ha van neked.

SELMECZY: Sokkal gyöngébb vagy, semhogy elviseljéd...

RUDI: Oh, ez mind beszéd... ez mind homály... ez mind szavak...

SELMECZY: Mit tudod te azt! Hadd menjek inkább...

RUDI: Nem... maradj... késő... itt vannak... beszélj velük... amit akarsz... meg fogod látni Magdust, aki szenved, aki szeret... Itt vannak... *(Háttér felé szédült, ahol megnyílt az ajtó az előszobában)* Anya... Vegye le szépen a kabátját... Jöjjön... te is Magdus... legyen erős és bátor... én itt vagyok magával... itt van egy perc, mikor nagyon jó kell, hogy legyen anya... a legjobb a lelkében... és megértő és igazságos – *(Már ekkor közelednek)* Itt van egy vendégünk – *(Már akkor beléptek)* akihez talán nem voltunk igazságosak... akinek nem is adtunk módot és alkalmat évekig, hogy elzárkóztunk – hogy a magunk kétségbeesésében, hogy megvádoltuk... itt van most, hogy elmegy hosszú évekre és még egyszer, hogy beszéljen velünk...

PALMERNÉ: *(alig egy hang)* Oh Istenem... én inkább megyek... én itthagynálak benneteket...

RUDI: Oh, anya... nem... maradjon... ha már idáig jutottunk... könyörgök... én itt vagyok magával...

SELMECZY: Magdus... ha én írtam magának tegnap azt a sort... és egy színházjegyen, amit önkéntelen elolvas az ember, és nincs az, hogy felbontsa, vagy sem... ha rögtön éltem az alkalommal, mihelyt megláttam az operában, hogy megint írjak magának és megkérjem, hogy meghallgasson – ez csak

az, hogy egy utolsó kísérletet tegyek egy számomra súlyos pillanatban, mikor tudnom kell – *(Egy pillanat)* mindenesetre kerestem volna a módot, hogy beszéljek magával... hogy meggyőzzem ebben a szomorú dologban... hogy megtisztultan lássa a dolgokat – és ha ez nem lehet, – hogy én, a magam részéről megtettem mindent, amit meg kellett tennem... amit meg lehetett tennem... az utolsó percig mindent, amivel tartoztam a magam lelkiismeretének. Én itt Rudinak elmondtam, amit csak mondhattam, már most ő magának be fog számolni mindenről, ha akarja... erre én most már nem térek vissza... ez mind a múlt, és engem inkább csak az érdekelne, ami kettőnk közt még a jövő lehetne, – egy szebb jövő... és az nem is lehet, nem is szabad, hogy itt Terus előtt... itt... hogy fölszaggassunk sebeket.

RUDI: Nem... Csak éppen annyit ebből a múltból –

SELMECZY: Csak éppen annyit, ha akarja –

RUDI: Ezt akarjuk mind...

SELMECZY: Ha ez megtörtént hajdan, ez a szerencsétlenség... én még abba a föltevésbe se mehetek bele, hogy nekem ebben részem volt, és hogy én itt nem tudom, micsoda képzelt vádak ellen védekezzem... ez nem lehet, ez nem méltó, ezt nem is engedem... Ha ez megtörtént hajdan, ez a szerencsétlenség, azt kell hinnem, ahogy én láttam a dolgokat, abban az időben... ahogy ez Palmer körül nem is annyira anyagi válság volt... nem is az, hogy megakadt az építkezéseiben – szóval, ha ez megtörtént... ha ebben a végzetes elhatározásában nem állította meg két ilyen nagy gyermeke... és nem állította meg Terus... egy ilyen hitves... egy ilyen anya... azt kell

hinnem, hogy itt olyan mélyebb-reható okok voltak, amiket nem tudhat senki... és amit nem szabad kutatni...

RUDI: *(önmagán túl)* Oh, ez lehet... anya... Magdus... ez lehet... hogy ez így volt... így van... apa... hogy maga is milyen egzaltált ember volt... milyen rejtélyes olykor...

MAGDUS: Isten vele, Selmeczy... menjen kérem... menjen...

RUDI: Ez lehet, Magdus...

MAGDUS: Ha ez lehet, te érd be vele... én nem kérdezek semmit... én nem keresek... én itt vagyok anyával... veled... én... én... elszakadtam... és ez többé nincs... és nem lehet... és akár-hogy volna, nekem nincs erőm több... és én ezt mind, ahogy mi ezt tudjuk... ezt én nem tudom kitépni a szívemből... és menjen, kérem... menjen... *(Egy perc)*

SELMECZY: Úgy hát, a végén vagyok és bárhogy akarnám is én... én nem mondhatok többet... Isten vele, Magdus... *(Palmernéhez)* Terus... Isten vele... bocsássa meg, ami mind nem rajtam múlt... hogy így hozta a sors... hogy így állunk itt egymással, Palmer mögött, aki meghalt – magunk is, a holt szívünkkel... bocsássa meg, ha még egyszer beszéltünk ezekről a szomorú dolgokról, most nyilván nem is fogunk találkozni többé... nem hinném... már nem vagyok egészen fiatalember... és nem is a legjobb karban, a jövő terveimhez... amire készülök mostan... mindegy... nem is akarok beszélni mgamról... ami az én életem és sorsom... mert más is van a világon, aki szenved és nem boldog... *(Egy pillanat)* Most már csak annyi volna, hogyha lehet... hogy megnyugodjanak... hogy valami jobb emlékeket őriznék meg... Magának mindig volt szíve, Terus... még hozzám is... ha lett

volna módom rá, hogy előbb is találkozzunk, hogy olyan irgalmas lett volna, – ha már ezt kell hogy mondjam *(Palmerné kezét nyújtja)* Oh... *(Mecsókolja)*

PALMERNÉ: Isten vele, Selmeczy – Selmeczy: *(Rudiboz)* Isten veled... maradj csask... maradj. *(Indul. Egy perc. S egész közel Magduhoz)* Magdus... ha egyszer... egy nap, meg fogja tudni az igazságot –

MAGDUS: Az igazságot... azt mind tudjuk régen...

SELMECZY: *(nagyon felindult)* Talán nem... félek, hogy nem...

MAGDUS: Úgy hát meg kell hogy mondja... itt vagyunk mind...

SELMECZY: Ha megengedné, hogy beszéljek magával... veled... ahogy ezt akartam... egyedül magával... ha ezt ti is megengednétek...

MAGDUS: *(elfúlva)* Nem...

SELMECZY: Még e hónap végéig itt vagyok... Aztán, már soha többé, gondolom... Húsvét után indulok... csak üzennie kell... gondolja meg... most, hogy itt voltam, hogy mégiscsak hallottuk az egymás hangját... hogy most már talán nem lesz olyan nehéz... Akarjon hinni nekem... *(Izón)* Akarj hinni... Ne gondolja azt, hogy nem szabad, csak gyűlölnie engem...

MAGDUS: *(meggyöngyülve egy pillanatra)* Én nem gyűlölök...

SELMECZY: Gondolja meg... ha talán kötve volnék...

MAGDUS: Nem...

SELMECZY: Ha egyszer egyedül veled, mondom...

MAGDUS: Itt vagyunk mind... Selmeczy: Ha te szeretnél, ahogy ez a múltban volt közöttünk... ha te szeretsz engem, úgy hát ne törődj semmivel, s még ha úgy volna is, ahogy te azt gondolod...

MAGDUS: Oh nem... menjen kérem.. ez mind céltalan... ez mind nem lehet... nagyon fáradt

vagyok... kimerült... most hagyjon engem... nem bírom ezt... nem bírom... nem bírom...

SELMECZY: Isten vele, Magdus! *(És elment. Egy perc)*

PALMERNÉ: *(mozdulatlan)* De hát nem tudom... hát álmok vagy ébren vagyok, hogy te vagy az Rudi, hogy mi vagyunk?... Hogy ez, hogy történt? Hogy jött ide? Ezt sohasem merete... Te hívtad?

RUDI: Én.

MAGDUS: És mért? és mért? ezért kellett, hogy mi elmenjünk anyával, ketten – ezért? hogy te itt nekünk ezt a... ezt a színházat csináljad?

RUDI: *(Palmernéhez)* Oh, hogy csal... nézze... hogy színlel – színházat!

MAGDUS: *(kitörve)* De hát nem értem! hogyan? hogy egyszerre itt van... hogy idevarázsolod elém? hogy ez egyszerre mind, ami itt volt velünk... az egész múlt apával...ahogy mi éltünk vádakban s haragban, ahogy mi éltünk, ahogy mi vagyunk két év óta összeforrvva, ahogy mi látjuk ezt a vért itten... ahogy ezt nekem folyton mutatták, hogy csak ezt lássam, ahogy én így éltem, – hát ez egyszerre mind – ez nincs többé... ez sohasem volt? nem értem. De hát mit akarsz te? és micsoda jogon? hogy itt földüljál mindent körülöttem... hogy az este óta ezt így kifejleszd idáig, ezt így hirtelen mind... hogy engem egy ilyen válságba sodorj... hogy már nem tudom... hogy már nem tudom... De hát mit akarsz te velem? mit akarsz? Hát anya... hát anya... hogy engedi ezt?!

RUDI: No nézze csak, anya... hogy én mit akarok vele?... csak azt akarom, hogy te boldog légy... csak azt akarjuk... hát nem igaz, anya?... hát nem igaz...

PALMERNÉ: Gyermekeim!

MAGDUS: *(kábultan)*

Hogy én boldog legyek, ezt te döntöd el? ez tőled függ? te azt hiszed, ezt úgy lehet – hogy ezt neked csak akarni kell, hogy én boldog legyek, s mindjárt így is van... hogy te azt meg tudod csinálni velem, ha én azt nem tudom magammal, te azt hiszed? te azt hiszed, mint jó tanár, egy kis svindlivel átengedsz a vizsgán! a sorsomon át! egy életen!

RUDI: Oh!

PALMERNÉ: Magdus... angyalom... no nem... csodálom ezt a hangot... Ez még nem volt idáig... így nem beszéltél soha...

MAGDUS: (*mind feldőltabb*)

Anya is ezt mondja?... épp azért, mert nem volt idáig, hát azért lehet, hogy ez most így van... ez most így lett...

PALMERNÉ: (*elfúlva*)

Nem ismerek reád...

MAGDUS: (*izzón*)

Csak mondja ezt!

PALMERNÉ: Magduskám...

nem akarom...

MAGDUS: (*átbeszél rajta s mind felindultabb*)

Hogyan? Hát csakugyan, ahogy itt vagyunk így hárman, ez nem volt idáig, csakugyan... Hát hogy éltem itt ebben az utolsó két évben, anyával, veled, hogyan? Hát nem elmentem volna a vágyam után, azt hiszed, ha erre képes lettem volna?! Hát hogy éltem itt, hogy anyát imádtam, hogy benned menekültem, hogy azt mondtam, szeress, ünnepelej! hogy felejtsek, hogy leküzdjek mindent, hogy összetörve magamat belülről, kívülről virultam töretlenül neked... hogy ez már majdnem a vétek volt veled!

RUDI: (*megrendülve*)

A vétek! No látod!

PALMERNÉ: Oh, gyermekeim!

RUDI: S ez így ment volna tovább... azt hiszed? mindig? tovább... végig?

MAGDUS: Így, igen... S ha nem ment volna...

RUDI: Ha nem?...

MAGDUS: Még mindig lett volna az, hogy mint apa –

RUDI: Hallgass!

MAGDUS: (*átbeszél rajta*)

Azon terhelten, mint apa –

PALMERNÉ: Szent Isten!

MAGDUS: (*átbeszél rajta*) – hogy megöljem magamat!

RUDI: Oh, anya! hát látja ezt! hát látja! hogy szereti! hogy szereti! hogy meddig van ez! hát látja ezt!

PALMERNÉ: Magdus...

MAGDUS: Nem... kérem... anya... tessék hagyni engem... tessék... én nem tudom... valami... mindjárt... valami... fog itt történni... nem tudom... a fejem... a fejem...

(*Leroskadt egy székre*)

PALMERNÉ: Magduskám...

nem... életem... térj magadhoz...

látod, én is szenvedek és elviselem... és hallgatok...

Magduskám... nem... jöjj csak...

pihenj le egy keveset... jöjj csak

velem a szobámba... Magduskám... angyalom...

MAGDUS: (*feláll*) Nem... már

jobban vagyok... már... nincs

semmi bajom... nincs semmi bajom...

(*S akkor, hirtelen, a szék mentén ájultan rogy össze*)

Függöny

HARMADIK FELVONÁS

(*Két héttel később, virágvasárnap, a Svábhgyen, a szálló teraszán. A háttérben, jobbfelől, egy szögletben, pálmák és virágok között, a szálló egy szárnya. Lépcsők és feljáratok jobbfelől. Kerti asztal és székek a teraszon. És sok rügy, bimbó, sok zöld, tavasz! és sok ég és hozizont*)

GIZI: Oh, Terus néni! Terus néni! kezét csókolom!

PALMERNÉ: Oh, Gizikém... hát ti itt vagytok!

GIZI: Csakhogy látom!... már láttuk az autóból, ahogy jöttünk az úton... boldog vagyok... mióta nem láttam!... két hete már nem láttam!... itt van a nagypapa is...

TÁFLER: (*egy vastag könyvvel*) Jó napot... jó napot...

PALMERNÉ: Hát ez kedves, Táfler, hogy kijöttök!...

TÁFLER: Hát persze... húsvét van!... virágvasárnap! pfu!... nagyon szép az autótút a Svábhgye... minden nagyon szép... az idő!... virágvasárnap...

(*És mutatja a könyvet*) No lássa...

PALMERNÉ: Oh, a Rudi könyve!

TÁFLER: Megvettem! Felvág-tam! Elkezdtem olvasni... soha nem hittem volna... nem tudtam abbahagyni... nem tudtam aludni... olyan nagyszerű...

„Népvándorlás!” Úgy evokálja

a barbárokat... a szittyákat és

szarmatákat, a germánokat és

a gótokat, a gótokat! Az ember

szinte benne van, köztük,

a szarmatákban, ahogy olvas-

sa... ez nagyszerű! Tudja,

Réczy el van ragadtatva, öreg

Réczy... már mondta is, hogy

Rudit nyomban javasolja a ma-

gántanárságra, javasolja ezzel

a „Népvándorlás kora Magyar-

országon”... ezzel... azaz hogy ő

nem így mondja... ő azt mondja,

Társaskirándulás Magyaror-

szágra – ilyen viccesen mondja.

GIZI: (*kijavítja*) „Idegenforgalom Magyarországon” – így mondja...

TÁFLER: Így mondja... Most jut eszembe, talán nem is viccesen mondja... Már nagyon öreg ember, biztosan azért mondja... No mindegy... Most egy-kettőre meglesz Rudi egyetemi tanár és akkor, tudja, megint feljövök magához egy este, ha majd maguk visszamentek Pestre, megint feljövök magához és eldiskurálunk, mint a múltkor, ma kéthete... úgy magunk közt, kedélyesen, eldiskurálunk...

mert itt van most ez az árvalány... új téma... s nekem nincs kifogásom... hogy Rudi val ezek ketten, fiatalok... szóval erről eldiskurálunk s megvitatjuk a dolgokat... Rudi az egy tehetséges ember...

PALMERNÉ: Oh, Istenem!

TÁFLER: Ne sóhajtson! Nincs semmi baj! Legjobb, ha az ember megvitatja a dolgokat... erről csak lehet beszélni... tavasz van... új téma... Virágvasárnap! Nem tudom, hogy jövőre még látom-e ezt a virágvasárnapot a Svábhegyen s nem egy gödörben... itt van ez az árvalány... és én adok neki, amit akar –

GIZI: Oh, tessék ezt most hagyni, nagypapa...

TÁFLER: Erről lehet beszélni, nem igaz? Árvalány...

GIZI: Rudi nincs itt, Terus néni? Magdus?

PALMERNÉ: Magdus a szobájában van...

GIZI: Felszaladok...

PALMERNÉ: I. emelet 22...

TÁFLER: Hogy van Magdus? Tudja, azt nem szerettem, azt az idegállapotot, mikor megvizsgáltam ma kéthete... Már megint mindenkit vizsgállok, megint kitehetném a táblámat, nem szerettem azt, hogy percenként elájul... azt a síró-görcsöket – ez már a szívre megy... ezt az egész krízist egy harmincéves nőben... ezt nem szeretem... ezzel nem lehet tréfálni egy harmincéves nővel... azért mondtam, hogy jöjjenek ki ide a Svábhegyre sürgősen... a nagy levegőre... a messzi horizontra... ezzel nem lehet tréfálni, különösen egy ilyen nővel... aki egy ilyen varázslatos... egy ilyen... egy-egy... pfu... egy ilyen organikus egyéniség hogy úgy mondjam... egy ilyen boszorka... no igen... mondtam... a középkorban ez egy boszorka... egy ilyen Magdus... egy

ilyen átörökléssel az apjától... Palmer... (*Palmerné mozdulatára*) No nem... nem... nem beszélünk erről... ez régi téma... csak épp hogy mondjam, hogy azóta is, hogy gondolkodtam... hogy itt volt egy nagy matéria... sok minden, amit maga múltkor mondott este... s amit én mind úgy vizsgáltam azóta és átszűrtem magamban... mint egy laboratóriumban, tudja, úgy vizsgáltam – hogy ez a Palmer, tudja, hogy ezt nem is lehet érteni... hogy ez ilyen benső viszony volt maguk között és mégsem írt egy búcsúlevelet, semmit... hogy majdnem azt hihetném, hogy nem is volt annyira idekötve magukhoz... hogy ez milyen titkos dolog... hogy ez az ember mit viselt a szívében... hogy talán volt neki egy más világa is, hogy – (*Palmerné mozdulatára*) nem... nem... régi téma... hát csak kombinálok... csak kombinálok... és főképpen csak Magdus miatt... hogy mondom ezt, orvos vagyok, hogy ez mind, ez a lelki homály és titok... ez az egzaltáltság, ami Palmerben volt... az a titkos izzás, hogy ez mind úgy átszármazott a Magdus szívébe, tudja – mert a gyermek, az úgy szó nélkül bekapja, amit az apja adott neki a vérével és a – és a szívével, tudja... és nem lehet tudni, ami Palmerben volt s ami mind a Magdusban van... és ég benne, felfrissülten az ő vérével és lelkével... nem lehet tréfálni... Hogy van Magdus? (*Gizi láttára, aki megjelent*) No mi az?

GIZI: (*aki jön vissza és Palmernéhez*) Nem nyitja ki az ajtót...

PALMERNÉ: Kopogtál?

GIZI: Be van zárkózva a szobájába...

TÁFLER: No lássa...

PALMERNÉ: (*távolodva*)

Magdus! Magdus!

TÁFLER: (*Palmernéhez visszatartva*) Hagyja! hagyja! nyugton

akar lenni... magától is... mindenkitől... hagyja... jobb az, ha magában van... hagyja... majd később... mi is megyünk mostan... átmegyünk a szanatóriumba... ott van egy kis dolgom... tudja, részvényes vagyok a szanatóriumban, a szállodában is... fő részvényes, sajnos... nem sokat érnek a részvények... ez mind levegő, ez mind Svábhegy... semmit sem érnek... (*Távolodik*) Hagyja Magdust... majd ha visszajövök, majd akkor megnézem... Gizi jön a nagypapával... a könyvet is visszateszem az autóba... mit cipeljem? igaz, mot már látta... Mondja csak... engedményt kaptak? Mert én mindjárt telefonáltam és bejelentettem, hogy maguk jönnek... és szóval minden rendben van? meg vannak elégedve?

PALMERNÉ: Oh, egy egész jó szobánk van Magdussal... két ágygal...

TÁFLER: Persze Rudi az nem jött ki ide lakni magukkal... az a városban maradt... hát persze... sok dolga van mostan... láttam a lakásban...

PALMERNÉ: Csak vasárnap szokott ittmaradni éjszakára –

TÁFLER: Igen... igen...

PALMERNÉ: Nyitatt egy kis szobát magának –

TÁFLER: Egy kis szobát. Igen... (*Már megy*)

GIZI: Oh, Terus néni, tessék mondani... Terus néni édes... nem lehetne még egy ágyat beállítani a maguk szobájába?...

TÁFLER: Még egy ágyat?

Kinek? Nem aludhatnak Rudi val egy szobában...

GIZI: Nem... de velem... ha én itt aludhatnék ma éjjel... olyan szép itten... még sohasem aludtam a Svábhegyen... ha nagypapa megengedné, hogy itt aludjak...

TÁFLER: No mit szól ehhez?

Árvalány... Mindig mással akar aludni.

PALMERNÉ: Van egy dívány is a szobában...

TÁFLER: Azt talán nekem?...

Nagyon magányos vagyok odahaza... nagyon magányos... öregember... pfu... No gyérünk... addig megjön az a Rudi... Kitűnő ember... *(Az óráját nézi)* Négy óra... tessék rendelni asztalt... az én nevemben tessék... az én számlámra, ünnepi uzsonnát...

GIZI: *(nagyon lelkesen)* Igen... parizert és szalámit tessék... egy olyan finom imbiszt tessék, mint Terus néninél ma kéthete...

TÁFLER: Mondjuk egy imbiszt... Mind együtt fogunk uzsonnálni... vagy talán van is asztaluk? Mert nagyon sokan jöttek... Virágvasárnap... tessék rendelni... *(Indul)* Pfu! Tavasz van... sok fű, fa... rügy... bimbó az ágon...

GIZI: A madarak füttyörésznek...

TÁFLER: Minden kezdődik újra... no mindjárt jövünk vissza... jövünk vissza... *(A hangja elvész, amint elmegy Gizivel)* *(És akkor Palmerné szalad a háttér felé. De Magdus föltűnt a háttérben)*

PALMERNÉ: *(megpillantva)* Oh, itt vagy Magdus... Aggódtam... hallom bezárkóztál a szobába... épp most ment el Táfler, Gizivel...

MAGDUS: Igen... Tudom... itt vannak... hallottam... Oh unom is, megvallom...

PALMERNÉ: Rosszul vagy?

MAGDUS: Rosszul... Rudi nem jött még? Azt hittem, ma korábban fog jönni, hogy ünnep van, virágvasárnap...

PALMERNÉ: Ilyenkor szokott jönni... Talán éppen ő jön most... *(Lenézett az útra)* Nem... nem ő az...

MAGDUS: Nem is tudom, hogy mi célja, hogy itt legyünk így magunkba... Nem is tudom, hát ez jó nekünk, hogy ide feljöttünk a Svábhegyre, anyával, ketten, abba a kis szobába azzal

a két faággal, hogy itt vagyunk ilyen magányosan...

PALMERNÉ: Mindjárt itt lesz Rudi, szívem...

MAGDUS: *(átbeszél rajta)* itt még rosszabb... nem tudom... még rosszabbul vagyok –

PALMERNÉ: Hát még nem is lehetsz jobban, Magduskám... az a pár nap, hogy itt vagyunk...

MAGDUS: Az a pár nap! Hát meddig leszünk még itt? évekig? most már jobban is vagyok... sokkal jobban...

PALMERNÉ: Most meg jobban vagy!...

MAGDUS: Nekem kell menni a minisztériumba... nincs is szabadságom...

PALMERNÉ: Először is még van egy pár nap ünnep... s ha szükséges, majd kérünk még egy pár napot a minisztériumban –

MAGDUS: Jaj nem! dehát mi nek? és hogy maguk mindig csak úgy határoznak fölöttem... ahogy ide is kihoztak, akaratomon kívül... ahogy beültettek egy autóba –

PALMERNÉ: Oh, milyen állapotban voltál!

MAGDUS: *(átbeszél rajta)* ez már csakugyan... mintha nekem nem volna se akaratom, se szabadságom, semmi... hogy ez mind mintha eltompult volna bennem... hogy már nem is tudom... hogy a magam életét élem vagy sem?

PALMERNÉ: Nem vagy őszinte, Magdus... oh, nem úgy értem, a rossz értelemben, hogy nem vagy őszinte... de látod, sokkal jobb volna, ha már idáig jutottak a dolgok... hogy végre kitértél a szívedet nekem és minden, ami gyötör és... hiszen én mindenre kész vagyok teérted... te az én leányom vagy... és te azt tudod... hogy én mennyire szeretlek téged... az én gyermekem vagy és mindent, amit akarsz...

MAGDUS: *(hirtelen)* Oh, anya – valami olyan borzasztó súly nyomja a lelkemet...

PALMERNÉ: Éppen azért, hogy könnyíts rajta...

MAGDUS: Hogy én itt vagyok, szinte anyával szemben!

PALMERNÉ: Oh, velem ne törődjél...

MAGDUS: Önmagammal is szemben... nem ismerek magamra... ahogy én fogadkoztam, és ma mégis azt kérdelem, ahogy az idő elmúlt haragban és bánatban... két év az életemből, ahogy ez elmúlt, hogy ma azt kérdelem, hogy csakugyan, nem vagyok-e áldozata vádaknak és bűnöknek, amik sohase voltak... én nem tudom, mért kellett ezt mind megbolygatni... ma kéthete, hogy az operában voltunk, s írta azt a sort arra a színházjegyre – hogy mért kellett Rudinak ebből egy olyan nagy esetet csinálni... és most az van, hogy csakugyan itt vagyok mint egy tébolyodott... most az van, no igen... hogy láttam, hogy beszélünk, hogy hatott rám... nem tagadom... no igen... lássa... ahogy beszélt hozzám, ahogy láttam, valami olyan fájdalmas volt benne, valami, ami úgy megfogta a szívemet... valami, nem tudom... amit elhallgattott, az fogta meg legjobban a szívemet... maga tudja, anya, hogy nekem ebben semmi részem... hogy én együtt, anyával és Rudi-val... hogy én nem is kívántam semmit... hogy az nem nyomott engemet az az élet magukkal, aminek megadtam magam... hogy ezt mind Ruditette velem... s most itt vagyok magamban, hogy egy nagyot ugorjak, mint egy örvény szélén... itt vagyok, hogy úgyszólván el kell szakadnom magamtól, maguktól – s ehhez nincs erőm már... és nincs akaratom... és csak eltemethetem az életem egyik felével a másikat...

PALMERNÉ: Ne hidd azt.

(Egész halk) Ha szereted...

MAGDUS: *(remegőn)* Ha szeretem! *(Kitörve)* Hogy éppen ő az?! Hát mondja csak! hát lehetséges! hát csakugyan, hogy megölte apát? Hát lehetséges ez?!

PALMERNÉ: Oh, ezt ne kérjed!

MAGDUS: Éppen ezt kérdem... csakis ezt! ezen kínlódom... ezen töprengök... ezen tépem a hajam... az éjjel is... az előbb... a szobámban... mindig... mióta láttam...

PALMERNÉ: Szerencsétlen...

MAGDUS: No de nem... nézze... hát nem az volna, hogy ösztönösen minden vérem fellázadna... hogy soha egy percre nem lehetne az, hogy azt érezzem, amit érzek... hogy látni akarjam, még egyszer, ahogy kívánta, hogy még egyszer lássam és beszéljek vele... hogy ez soha nem lehetne... soha... ha ez úgy volna, bocsássa meg... ha ez úgy volna... ahogy anya mondja.

PALMERNÉ: Gyermekem –

MAGDUS: El vagyok rémülve magamtól, igaz... amellet nem tudom, ebben a rémületben micsoda vonzalom, micsoda titkom ez... hát mért néz így anya engem? hát mért? azt mondta, hogy kitarjam a szívemet... nem azt mondta? hogy mindent megmondjak nyíltan... no lássa... hogy így vagyok magamba –

PALMERNÉ: Itt vagyok, Magdus... *(Magához öleli)*

MAGDUS: Így igen...

PALMERNÉ: *(egy perc, egy lélegzet s az erején túl)* Hát üzenjünk neki? Hívjuk?

MAGDUS: Nem...

PALMERNÉ: Itt van Rudi...

MAGDUS: *(nagyon ideges és kötekedő)* Itt vagy... alig látunk mostan... azt hittem, ma korábban fogsz jönni, hogy ünnep van.

RUDI: Már itt vagyok néhány perce...

MAGDUS: Itt vagy?! Fel se jöttél?! Nem is vagy kíváncsi rám?... hogy élek, halok –

RUDI: Láttalak az útról, itt a teraszon... Táflerékkel is találkoztam... azok is föltartottak...

MAGDUS: Hát persze... Gizi... az jobban érdekel...

RUDI: *(Palmernehez)* Mária is itt van, anya... a barátjával –

MAGDUS: *(unottan)* Oh!

PALMERNÉ: Mária? Hol van?...

RUDI: A kiskapun ment be hátul, a hotelbe...

MAGDUS: Menjen, anya, kérem... hogy ne ide jöjjön...

PALMERNÉ: Oh, szegény Mária –

MÁRIA: *(kívül)* Terus! Terus!

PALMERNÉ: Megytek! Megytek! *(Indul)* Adhatok neki egy könyvet, Rudikám?

RUDI: Oh, hogyne! hogyne

PALMERNÉ: Be is fogsz írni neki egy sort?

RUDI: Már be is írtam... ott van a portásnál egy pár példány, amit hoztam magammal...

PALMERNÉ: Igen? No jól van... kedves vagy... Asztalt is kell, hogy rendeljek... Táfler megkért –

RUDI: Igen?

MÁRIA: *(kívül)* Terus!

PALMERNÉ: Megytek! Megytek! Nem talál ide szegény... itt vagyok, Mária! Itt vagyok... *(És el és a hangja elvész)*

MAGDUS: Szóval... nem mondasz semmit?

RUDI: *(nagyon fojtott és remegő)* Mit mondjak? Jobban vagy? Reggel beszéltem anyával telefonon...

MAGDUS: *(maga is fojtott és izzó)* Ezzel beéred? Ez mind? Elmaradsz... ilyen későn jössz... itt ülsz és hallgatsz... reggel beszéltem anyával telefonon... ez mind? Ez már nem az a régi hangod, ahogy szóltál hozzám...

RUDI: Már nem merek, Magdus...

MAGDUS: *(fojtott és izzó)* Nem mersz?

RUDI: Holott –

MAGDUS: *(intencióval)* Holott?

RUDI: Még az imént, ahogy itt láttalak a teraszon, a fehér ruhában a sok zöld lomb között, ahogy megláttalak –

MAGDUS: Inkább szaladtál Táflerékhez, mint hozzám... no látod!...

RUDI: Oh, Istenem...

MAGDUS: *(átbeszél rajta)* –

Hogy már nem mersz... igaz... már félsz... hogy ami itt mind történt... amit akartál... hogy nem is tudod... hogy magad is nyilván... hogy elrémültél –

RUDI: Elrémültem?

MAGDUS: Hogy nem is tudod... hogy mért akartad... hogy így akartad –

RUDI: Nem is tudom?

MAGDUS: Hogy engem áldozzál föl, hogy megváltasd magadat!

RUDI: Magamat? hát azzal jobb nekem, gondolod, hogy utat nyitok neked... hogy elmenj örökre, elmenj vele, mert ez lesz a vége, hogy elmegy, hogy soha többé nem foglak látni... ezzel jobb nekem? gondolod?

MAGDUS: *(izzón)* Még nem mentem el! Még itt vagyok!

RUDI: Csak ezt látod te... csak ennyit ebből a kálváriából? csak ezt!

MAGDUS: Mindegy... de engem vonszoltál magaddal... te tehetted azt, amit akartál... te lehetnél testvér, szerető, amit akarsz... te elérhető ahová akartál, te... hogy én itt térden, hogy fölnéznek rád, hogy csodáljalak, te ki vagy! mi vagy! hogy ne lássak, halljak, csak téged csodáljalak... te elérhető ahová akartál, de én itt vagyok a félúton, magamba –

RUDI: *(a végsőkig)* Hát idehallgass... hogy amit itt most mondani fogok neked, hogy ez mintha itt hitet tennék, és hogy csak erre emlékezz és csak erre gondold, ha még volna bennem valami kételyed. Az én szá-

momra nincs más, csak a te életed, a te lelked nyugalma, csak te... és semmi és csak te... Kettőnk között, én mindig mondtam ezt, te vagy az egyénibb, az erősebb, a te sorsod az tündöklőbb, az szebb! amit én tettem, az nem az én erőm... az a gyöngeségem... ha erős vagyok, mehettem volna tovább, ha mertem volna... ha tudok!! a végéig veled... a vétekig csakugyan... de csak az a másodlagos ember vagyok, a röghöz kötötten, aki fél, aki nem mer, aki csak másért ha tud valamit, ha cselekszik! magáért semmit – te még tovább, én elmaradok... ez így van rendben, ez másképp nem is lehet... Ami mögöttünk van... ahogy mi éltünk, ez mind elmerül... itt van egy új élet ebben a tavaszban... hogy apa meghalt és hogyan? és milyen körülmények között – az nyilván így volt rendelve neki... s e ponton itt már bennem sincs se harag, se bosszú, se gyűlölet, ez mind nincs – mintahogy nincs az az elv, ami az életnek ellentudna állni, amire az élet rá nem cáfol, el nem hájítja, mint a szemetet. Itt nincs semmi több, itt csak az van, hogy szeress, hogy szeressed... hogy éljed a sorsodat... az életedet, csak ez – s ha látni fogod, mert fogod látni még egyszer, tudom – akármit mond, higyjél neki...

MAGDUS: *(iszón)* Hát igen...

Te adsz nekem egy fölmentvényt, mit? mint egy *salvus conductust*, hogy átmenjek egy szakadékon, mi? hogy nincs az az elv, ami az életnek ellentudna állni... hát én azt nem tudom? azt hiszed? hogy higyjek neki, akármit mond? Mert te mondd ezt? Hát ehhez te kellett volna nekem, ha én hinni tudtam volna! Hogy azt a véres árnyat, ami kísértett idáig, hogy azt egyszerre csak úgy feldöntöd, mint egy bábót?!

RUDI: Teérted van ez!

MAGDUS: Mit értem?! hogy hazudj?!... hogyan? fölszabaddítsz?... te? engem?... de hát ki vagy te?... az én sorsom tündöklőbb, mondd, szebb! te vagy a másodlagos ember s magadnak gyújtasz ki minden fényt... adod a mártírt, a szenvedőt, a szent Sebestyént megtűzdelve nyilakkal! és csupa gőg vagy és hiúság és önteltség és csakhogy engem még kisebbre törjél!

RUDI: Oh hallgass... már nem is tudod, mit beszélsz... mit értesz bennem... hogy szaggatsz darabokra... ez mind az egyik ellentmondásból a másikba, ez mind, amit mondasz... ez mind csak kuszáltság... összevissza minden, ahogy bele vagy szédülve önmagadba... oh ne áltasd magad! Itt csakugyan nincs érv, nincs semmi, nincs idő, ami elmúlt... ez a láng nem aludt ki, sőt! ahogy ez elborít s kigyúlt! ez csakugyan az a rettenetes szenvedély, aminek nincs se gát, se határ, se törvény, se semmi, s ami belémarta magát a vérbe, testbe, szívbe, a vér minden sejtjébe, s ami elragad minden köteléken túl, mindenén túl, magán a föld határain is túl!

MAGDUS: Hallgass... megtiltom!

RUDI: Akármit mond, higyjél neki!

MAGDUS: Hallgass... mondom..

RUDI: Mert fogod látni... tudom, mondom... mert fogod látni... mert itt van!

MAGDUS: Hazudsz! *(Meggöngyölve s szédülten, egy átmenettel)* Mert itt van? Itt? Hol? *(Ösztönösen, ahogy lenézett)* Itt van...

RUDI: *(a karját kitérve)* Itt van... igen... jöjj csak... bátran...

SELMECZY: *(aki megjelent s egész halk)* Itt vagyok...

MAGDUS: *(alig egy hang)* Oh Istenem... *(Egy perc)*

RUDI: *(Selmeczyhez)* Most úgy lesz, ahogy akartad... Itt van Magdus... neked, – a nővérem... itt van, ahogy kívántad ezt... én hagylak... itt vagytok ketten... igen... *(És még egyszer, mintba utoljára látná a napvilágot)* Magdus... *(Aztán indul)* Anya! anya! *(És már el is tűnt)* *(Magdus néz utána, maga is a báltér felé ment, egy percre meg is állt, mint aki meggyőződött, hogy itt nincs senki a közelben, s aztán jön vissza. S aztán:)*

MAGDUS: *(nagyon halk, nagyon nemes, nagyon mély, ahogy Selmeczyhez fordul)* Beteg vagyok... a lelkem mélyén föl vagyok dúlva... itt mindenki szenved miattam... anya... ez a szegény fiú... Rudi... bűn volna Isten ellen minden szó, ami nem volna igaz... amivel meg akarnál téveszteni –

SELMECZY: Oh, Magdus... hát így ismeresz engem?

MAGDUS: Vigyázz... az a szent emlék, amit őrzök, az a sok bánat, ami itt van körülöttem... az a borzasztó súly, a lelkemen veled, – te vagy, vigyázz! az egyetlen, aki ezt le tudod venni rólam... ezt csak neked lehet... ezt csak te... akit szerettem... akit még ma is... látod... ahogy itt vagyok... én nem is kérdeztem Rudit, hogy te mit mondtál neki... hogy ő azt nekem elmondja... hogy beszámoljon... én azt nem kértem... az nem is jelentene semmit számomra, amit Rudi mondott volna – én tudom, Rudit mi vezet, én tudom... itt nincs más, csak te, aki felszabadíthatasz engem... csak te vagy, akinek ehhez van hatalma fölöttem... azt mondtad, ha egy nap meg fogom tudni az igazságot... hát most itt vagyok... egyedül veled – itt vagyok.

SELMECZY: *(nagyon felindult)* Hát hallgass csak. Amit én most itt mondani fogok neked...

nem fogunk sokat beszélni... nem szoktam, tudod... más ember vagyok, mint akikhez itt hozzá vagy szokva – de szeretlek... és meg kell, hogy mentselek magamnak. Ha idáig hallgattam, ha inkább tűrtem a vádakat... ezt az egész tébolyt itten, – ha nem törődtem, hogy ezek mit gondolnak rólam, ha meghagytam őket ebben a vak-ságban... ha nem mondtam azt a végső szót, az igazat... amiért Palmer meghalt –

MAGDUS: Ha nem mondtad?

Hát mért nem mondtad?

SELMECZY: Mert ezeket, ez összetörte volna...

MAGDUS: *(remegőn)*

Az igazság?!

SELMECZY: Hogy én itt felmutassak egy bizonyítékot, hogy én föltárjam az ilyen gyöngelkek előtt, mint Terus, Rudi, – hogy föltárjam sebeknek és fájdalomnak túlonnan egy más világát, ami az apád igazi élete volt, s amiről ezek még csak nem is álmodtak soha, – hogy megmutassam, csöpögve a vértől azt a fájdalmas szívet, mely másért szenvedett és élt, mint ahogy ők képzeltek azt, – hogy csakugyan megöljem ezt a Palmert az ő számukra, a szemük előtt, hogy csakugyan én öljem meg – hát ezt nem, ezt nem volt szabad, ehhez nem volt jogom, még azon az áron sem, hogy tisztázzam magam.

Gondoljanak, amit akarnak –

MAGDUS: *(remegőn)*

Mit mondasz itt? Elrémülök...

SELMECZY: Másrészt veled – ez volt a másik véglet... a másik probléma... a másik mélye az örvénynek... veled az volt, hogy itt összetörök minden köteléked velük, minden együtérzésed, minden közösséged, – veled az volt, hogy ez elszakít tőlük, hogy a szemed kinyíl ebből a vaksötétből mint egy napfélkeltére, – holott, igaz,

megvallom, ezt kerültem volna, hogy megtörjem azt a kört, ahol szerettel élni, ahol élsz gyermekkorod óta... ahogy itt voltál összeforva velük, lekötve egy kísértet elé.

MAGDUS: *(remegőn)* Oh, dehát mit még? – meddig még?

SELMECZY: Már nem többet...

már nem tovább, Magdus...

itt vagyok a végén veled... itt

vagyok, hogy idáig ha nem

is beszélhettem veled, ha el is

zárkóztál előlem, még mindig

volt egy lehetőségem, hogy

lássalak, valami reményem – no

igen... de most elmegyek... és

elmegyek örökre, és nem volna

módom többé... és az nem is le-

het, hogy te ne jöjj velem, hogy

nélküled menjek... és itt vagyok

a végsőkhöz, hogy bizonyítsak,

hogy higgyél nekem – nem is

nekem... hogy megszólaltassak

síriájából egy halottat...

MAGDUS: *(elfúlva)*

Megszólaltassad?...

SELMECZY: Várj csak...

MAGDUS: *(átbeszél rajta)* Apa

meghalt... nem hagyott egy

levelet, egy sor írást...

SELMECZY: Nem? Gondolod?

Nem volt mit mondjon? – mit

megvalljon, azt hiszed?

MAGDUS: *(kábult)*

Oh, Istenem... *(Előre egy lépést)*

SELMECZY: *(átbeszél rajta)* Egy

egész életből nem volt egy

hangja, egy utolsó hangja a

maga keresztyéről, azt hiszed?

MAGDUS: *(odafordul hozzá)* Hát

volt?! Kihez?! Dehát kiért?!

Meghalt valakiért... Dehát ki

volt az? Kiért halt meg?

SELMECZY: Azért, akit szeretett!

MAGDUS: Apa... hogy szeretett

valakit... mást, hogy ezért... ki

volt az? kit szeretett? – Apa...

mutasd... csakugyan... *(Már az*

asztalnál) apa írása... *(Már ol-*

vassa í) „Abban a lelki magá-

nyosságban, amelyben vagyok,

ami az egész életem volt, csak

neked írhatok Selmeczy” –

SELMECZY: Itt van keltezve...

930. január 7. ...aznap, mikor – mikor meghalt...

MAGDUS: „Csak neked írhatok,

Selmeczy.” – *(Magában)* Csak

neked? Mért csak neked? *(To-*

vább olvas) „Még egyszer, hogy

arra emlékezzél, amit beszél-

tünk az este... Ami itt történt

körülöttem... az építkezéseim-

mel – az szinte olyan megvál-

tó... a legjobb perc, hogy ezzel

az összeroppant lélekkel a ha-

lálba meneküljek... Mióta Milly

nincs többet” – *(Felpillantva)*

Milly... ez az én anyám...

SELMECZY: Olvasd csak... már

hallom, jönnek...

MAGDUS: *(olvasva)* „Mióta

Milly meghalt, – hogy ezt meg-

tudtam a múlt héten, nem bí-

rom az életet tovább... Mindent

elviseltem, bánatot és hűtlensé-

get, ezzel mind tudtam élni

a magam körében, a két gyer-

mekemmel, Magdussal, aki

egészen az én lelkem... Terus-

sal, aki soha nem sejtett semmit

szegény... ezzel mind tudtam

élni, amíg Milly élt. De most

nem már... a végén vagyok...

Isten veled.” *(És akkor kitérve és*

zokogva) Oh! Oh! Hát ezért!

az anyámért! Az én anyámért

halt meg!... oh Istenem... irgal-

mazz... ne hagyj el engemet...

(És zokog)

SELMECZY: Magdus...

(Magához öleli)

(Már-már alkonyodik. S akkor a hát-

térben Rudi, aki föltűnt)

RUDI: Oh, anya... jöjjön... néz-

ze... *(Már Palmerné mögötte van)*

Oh... csend... egy szót sem...

most dőlt el... most elvesztettük...

MAGDUS: *(megpillantva őket)*

Oh Rudi! Anya!...

RUDI: *(Palmernéhez, mozdulatlan)*

Mit hazudhatott neki?!

MAGDUS: *(csak bámulva)* Oh,

milyen különös... milyen más

két arc, mint akik voltak...

Anyá... Rudi... milyen idegen...

(Egyeszerre sír és nevet)

GIZI: *(kívülről)* Rudi! Rudi! Itt vagyunk...

MAGDUS: *(elfúlva, majdnem örvendzön, már egy egész más nő)* Oh, jönnek a vendégek... jön Gizi neked, Rudi...

GIZI: *(megjelent)* Itt vagyok!

TÁFLER: *(aki követte)* Oh, Magdus!... Selmeczy! Jó napot! Jó napot! Hát ennek örülök... igazán... ezt nem reméltem... Jó napot... hogy kerül ide? Persze... virágvasárnap... tavasz... *(S megint Magdushoz)* Ma csupa fehérsejtem, csupa fehérsejtem...

MAGDUS: *(megmaradva a hangban)* Hogy mondta azt ma két hete? Csupa bársony! csupa bársony! Rudi hogy mondta azt?

RUDI: *(vérzön belülről)*

A szemében a Feuerzauber!

TÁFLER: A mellében a zene! S már nem is sápadt... Nincs semmi baj... No lássa... no ugye? a nagy levegő... a nagy távlat...

GIZI: *(aki szaladt be s jött vissza)*

Az uzsonna az asztalon... Épp olyan gyönyörű imbisz!

TÁFLER: *(gépiesen)* Gyönyörű imbisz!

PINCÉR: *(aki feltűnt a háttérben)*

Felszolgáltam az uzsonnát...

TÁFLER: *(nagyon jókedvű)* Hát tessék jönni... tessék jönni...

Terus... *(Rudihoz)* Fiatalember... legjobb híreim vannak... tessék jönni... Gizi... Teruska...

GIZI: Mind megyünk... megyünk igen...

PALMERNÉ: Magdus –

RUDI: Magdus –

MAGDUS: Oh én nem... én... ha megengednék... én itt ennél a kis asztalnál... oh, én itt külön, ha megengednék... én... én – *(És az asztalra borul, sűrva a gyönyörtől, a levéllel az ajkán)*

Függöny

° A Petőfi Irodalmi Múzeum Kézirat-tárában található 1998. évi szórvány hagyaték V. jelzetű gépiratát adjuk közre, a szövegben talált tinta- és ceruzafarású javításokkal, valamint kiegészítésekkel.

SZ
GD

SZOMORY DEZSŐ MŰVEI

A MŰLT ÉS JÖVŐ KIADÓ KIADÁSÁBAN

A sorozat kötetei megvásárolhatók a szerkesztőségben és a jobb könyvesboltokban.